Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 74 (20. 341) • 1989 йил 28 март, сешанба • Баҳоси 3 тийин.

ПУХТА ҲОЗИРЛИК

Киров районидаги «Москва» колхози далаларида баҳорги юмушлар тобора авж олдирилаётир. Бу йил колхознинг мавжуд 1300 гектар пахта майдони 30 гектарга қисқартирилди. Бўшаган майдонга сабзавот ва полиз маҳсулотлари экиляпти.

Илгари даштдаги 30 гектар қўриқ ерда янги боғ барпо этилган бўлиб, 45 минг туп олма, ўрик, шафтоли каби турли хил мевали дарахтлар ўтқазилган эди. Бу йил яна 3 минг туп мевали дарахт ва 50 минг туп ток ўтқазилди.

Шунингдек, колхозда пахтадан мўл ҳосил олиш учун ҳам тайёргарлик қизғин.

Р. АКБАРАЛИЕВ.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетида

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитети СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1988 йилги давлат планини муваффақиятли бажариш учун ўтказилган Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси якунларини кўриб чиқиб, қуйидагиларни ғолиб, деб топдилар ҳамда КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Кўчма қизил байроқлари билан мукофотладилар.

Шу жумладан, байроқдорлар орасида Ўзбекистон ССР Фарғона областининг Қўқон шаҳри ҳам бор.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитети партия, совет, касаба союз, комсомол ва хўжалик органларига партия XXVII съезди, КПССнинг XIX Бутуниттифоқ конференцияси қарорларига амал қилиб, ижтимоий турмушни янада демократиялаш, меҳнаткашларни ишлаб чиқаришни бошқаришга кенг жалб этиш тадбирларини изчил амалга ошириш вазифасини топширдилар. Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси қатнашчиларининг эътибори СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1989 йилги давлат планини ва умуман ўн иккинчи беш йиллик топшириқларини бажаришга қаратилсин. Мусобақалашаётган коллективларнинг куч-ғайрати ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини бутун чоралар билан оширишга, ресурсларни фаол тежашга, меҳнат унумдорлигини ўстириш суръатларини, фан-техника тараққиётини жадаллаштиришга, маҳсулот етказиб бериш интизомига риоя этишга, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни кўпайтиришга, озиқ-овқат таъминоти ва аҳолига маиший хизмат кўрсатишни яхшилашда сезиларли силжишларга эришишга, аҳолини уй-жой билан таъминлашга, соғлом экология муҳитини вужудга келтиришга сафарбар этилсин.

Социалистик мусобақанинг демократик негизлари — унда меҳнаткашлар ва коллективларнинг ихтиёрий, ижодий ва манфаатдорлик билан иштирок этиш принциплари мустаҳкамлансин, дабдабабозлик ва маъмуриятчиликка йўл қўйилмасин. Мусобақани ривожлантириш, мусобақалашаётганларнинг ижодий имкониятини намоён этиш, одамларда ишлаб чиқариш соҳиби туйғусини тарбиялаш учун хўжалик юритишнинг, хўжалик ҳисоби, ўзини-ўзи пул билан таъминлашнинг, коллектив ва ижара пудратининг янги жиҳатларидан тўла даражада фойдаланилсин.

Корхоналар ва ташкилотларда мукофотлаш системаси социалистик мусобақанинг натижалари билан бевосита боғлиқ бўлишига эришилсин, ҳалол, сифатли меҳнатнинг маънавий нуфузи бутун чоралар билан оширилсин, ташаббус ва новаторлик рағбатлантирилсин.

* * *

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитети Бутуниттифоқ социалистик мусобақасининг ғолибларини қизғин қутлайди ва мамлакат меҳнаткашлари 1989 йил ва умуман беш йиллик планларини муваффақиятли бажариш ва ошириб бажариш учун, Ватанимизни иқтисодий ва социал тараққиёт йўлидан янада олға силжитиш учун ўзларининг бутун куч ва билимини сарфлайдилар, деб ишонч изҳор қиладилар.

• АГРОСАНОАТ ЯНГИЛИКЛАРИ

Ижарачилар: экиш авжида

Тошлоқ районидаги Горький номли совхоз жўхорикорлари баҳорга пухта тайёргарлик кўришди. Шунинг учун ҳам районда биринчилардан бўлиб экишни бошлаб юборишди.

Бу йил хўжаликнинг дон учун маккажўхори экишга ажратилган 150 гектар майдонининг ҳаммаси ижарачиларга берилди. Улар гектар бошига камида 60 центнердан — ўтган йилга нисбатан 15 центнер кўп ҳосил олишни мўлжаллашмоқда. Агротехника қоидаларига қатъий риоя қилинганида юқори ҳосил берадиган «БЦ-6661» дурагай нави ана шундай муваффақиятга эришишда жуда қўл келади. Ижарачилар худди шундай ишлашни ният қилганлар.

Райондаги бошқа хўжаликларида ҳам маккажўхори экиш авж олдириб юборилди.

Тансиқ таомлар цехи

Қашқадарё области Чироқчи райони марказига яқин ерда бунёд этилган янги колбаса цехи бу ерлик аҳолини озиқ-овқат билан таъминлашни яхшилашга қаратилган.

Цех саноқли кунлар ичида Югославия корхонаси андозаси асосида монтаж қилинди. Цехда хом ашё ва тайёр маҳсулот сақланадиган холодильниклар, колбаса пиширадиган ва дудлайдиган алоҳида хоналар бор. Гўштни чопишдан колбаса қиймаси тайёрлашгача бўлган барча ишлар механизациялаштирилган. Дудланган маҳсулотлар автомат режимда ишлаб чиқарилади.

Район матлубот жамиятининг бу кичик заводи ҳозирча колбасанинг бир неча турларини ишлаб чиқармоқда. Бошқа бир неча маҳсулот турларини тайёрлаш технологиясини ҳам ўзлаштириш керак. Цех йил давомида икки юз тоннага яқин тансиқ маҳсулотлар ишлаб чиқара олади.

Областнинг бошқа районларида ҳам шундай цехлар очиш режалаштирилган.

Ем-хашак етарли бўлганда

Андижон областидаги «Москва» совхозида ем-хашак тайёрлашга жуда катта эътибор берилиши натижасида ўтган йилги даражага қараганда анча кўп сут соғиб олинди.

Сут соғувчилар ўша 175 бош сигирнинг ҳар биридан ҳозир 8-10 килограммдан серқаймоқ сут соғиб олмоқдалар.

— Чорвачиликни саноат негизига ўтказиш ўзининг ижобий таъсирини кўрсатди,— дейди хўжалик бош зоотехниги Маҳамаджон Мамадалиев. — Ем-хашак, озуқа экинларини сақлаш ва уларни моллага бериш учун қайта тайёрлаш яхши йўлга қўйилган, омборлари, бостирмалари, силос ўралари бўлган типовой хўжалик ҳовлиси қурилди. Ҳозир меҳнаткашларга катта ғамхўрлик қилинмоқда. Медицина пункти, кутубхона, дам олиш хонаси, оммавий-сиёсий ишлар ва иқтисодий ўқув хоналари, иссиқ таомлар тайёрланадиган ошхона улар ихтиёрига бериб қўйилган.

(ЎзТАГ).

• УЙ-ЖОЙ ҚУРИЛИШИ — МУҲИМ СОЦИАЛ ВАЗИФА

Суратларда: ўнгда — Сергели-8 массиви қурилиши. Чапда — ўтган йил натижаларига кўра СССР Давлат мукофотига тавсия этилган А. Курайкин бригадаси. Коллектив аъзолари: «Тартиб бўлса, янада яхшироқ ишлайверамиз», дейишмоқда.

А. КОШКИН фотоси (ЎзТАГ).

ФАКТ ҚУВОНЧЛИ, БИРОҚ...

Сергелидаги 8-массивни 1-уйсозлик комбинатининг 31-бошқармаси коллективи тиклаяпти. Йил сайин бу ерда 80 минг квадрат метр уй-жой фойдаланишга топширилмоқда. Бу факт қувончли, албатта. Бироқ...

Уй-жой биноларини давлат қабули шароитида топшириш талабларига ҳозирги аҳвол тўла мос келмайди. Санитария-техника ускуналари, дурадгорлик буюмлари, линолеум етказиб берувчилар сифат талабларига тўла амал қилишмаяпти. «Ташгипрогор» институти лойиҳачилари фаолиятидаги тежамсизлик эса кишини ажаблантиради. Институт архитекторлари яратган лойиҳада 5, 7, 9 қаватли уйлар ҳам, уч қаватли уй ҳам бир қолипдаги пойдеворлар устига қурилмоқда.

БУРИЛИШ

Урганч шаҳар ижроия комитети уй-жой қурилишига эътиборни кучайтирмоқда

Ёш йигит шаҳар ижроия комитетига мамнун кириб келди. Яқинда уйланган, квартира олиш учун навбатга турмоқчи экан. «Яхши, — дейишди уй-жой бўлимидагилар. — 1996 йилдан кейинги навбатга ёзамиз».

Унинг ҳафсаласи пир бўлди. Нима учун саккиз йилдан кейинга навбатга ёзилиши керак? Бўлимдагилар тушунтиришди: тартиб бўйича квартирани ана шу муддатга бориб олишингиз мумкин. Унга қадар 1988 йилгача навбатга турган кишилар уй-жой билан таъминланади.

Ҳа, шоир айтганидек, имкондан ортиқроқ имконни кутма. Демак, рози бўлишдан бўлак илож йўқ. Йигит шунга амал қилдию, барибир кўнгли чўкканини яширолмай хонадан чиқиб кетди.

Афсуски, дилни хира қиладиган бу ҳолга шу билан нуқта қўйиб бўлмайди. Унинг изтиробли давоми бор. Ёш келин-куёв ҳаётларининг энг гул даврини шусиз ҳам қисиниб яшаётган ота-она уйида ўтказишади ёки ётоқхонада яшашади, ижарада туришади. Ва яна афсуски, бу Урганч шаҳри шароитида жузъий ҳол эмас. Ҳозирча кўп кишилар уй-жой масаласида ижроком эшигидан мамнун бўлиб чиқиб кетаётгани йўқ.

Урганч шаҳар ижроия комитети раиси К. Саидовни (материал тайёрланаётганда у обкомнинг бўлим мудири этиб сайланди) масаланинг худди шу жиҳати кўпроқ ўйлантиради, ташвишлантиради. Унга қолса, ижрокомдан ҳамма хурсанд бўлиб чиқса. Қани энди, ёшларга тўй куни никоҳ қоғози билан янги уй калитини қўшиб топширса? Лекин, хаёл бошқаю, ҳаёт бошқа. Узоқ йиллар мобайнида тўпланиб келган, пировардида ўткир социал масалага айланган уй-жой муаммосини қисқа муддатда ҳал этиш қийин. Бунинг учун пухта программа, аниқ режа ва қизғин амалий иш зарур. Ижроком «Уй-жой — 2000» программасини ишлаб чиқаётганда шу фикрдан келиб чиқди. Фондлар, қурилиш материаллари, тайёрловчи корхоналарнинг қуввати, қурувчиларнинг имкониятлари ва истиқболдаги режалари ўрганилди. Натижада айни чоққача навбатда турган кишиларни 1995 йилгача уй-жой билан таъминлашга қарор қилинди. Шу боис ҳозир одамлар шундан кейинги йилга навбатга ёзиляпти. На чора, аччиқ бўлса-да бу реал ҳақиқат. Ундан кўз юмиш қийин.

Ижроком топшириғига кўра шаҳар территориясидаги ҳовлилар жойланиши ўрганилиб, улар оралиғидаги ерлар қадам-бақадам ҳатлаб чиқилди. Сувчилар шаҳарчаси районида, Сизов кўчаси ва бошқа жойларда аввалги планлаштиришдаги чалкашликлар, назоратсизлик туфайли 70 га яқин уйга етарли жой борлиги аниқ бўлди. Хўш, уларни кимларга бериш керак?

Ижроком ўзига хос ечим топди. Наманганликларнинг усули қўлланилди. Кимки, яшаб турган квартирасининг калитини топширса, ўша ер участкаси олади. 106 кишига ер участкаси берилди. Навбатда бўлса, айни кунда 350 дан ортиқ оила турибди.

Участка олганларнинг квартирасига ўша пайтнинг ўзида бошқалар кўчиб киришди. Хуллас, бир йўла 212 оила уй-жойли бўлди.

Излаган тадбир топади, деганлари рост. Лекин минг ахтарганинг билан фақат ички имкониятларни ишга солиш ҳисобига катта муаммони ҳал қилиб бўлмайди. Айниқса, шахсий уйлар қуриш ишини тезлаштириш масаласидаги аҳвол жуда чатоқ. Шу беш йилликнинг дастлабки икки йили мобайнида аҳоли томонидан атиги 3,8 минг квадрат метр уй-жой солинган. Программада эса, йиллик планнинг ўзи 26,4 минг квадрат метр ҳажмда белгиланган.

Таҳлиллар қурилишдаги имиллаш сабаби бир масалага бориб тақалишини кўрсатди. Ер йўқ. Урганч шаҳрининг бош планига кўра, у асосан қўшни районнинг экин майдонлари ҳисобига кенгайиши керак.

1989 йил бошида яна шу муаммога дуч келинди. Шаҳар пландаги ерни сўрайди, район рад қилади. Юқори идоралар ўртага тушади. Барибир натижа йўқ. Яна сўров ва инкор ғилдираги қайтадан айланади. Асаблар қақшайди, раҳбарлар бир-бирларидан хафа бўлишади... Ниҳоят, районликлар ён беришиб, шифохона шаҳарчаси ёнидан салкам 40 гектарлик майдонни ажратишди.

Раис ходимлари билан бориб жойни кўрди. Ўртаси кўл, ён-верига шоли экилиб келинган майдон экан. Бу нохуш манзарадан кўнгли хуфтон бўлган Комил Саидов область ижроия комитети раиси Р. Худойберганова (ҳозир обкомнинг биринчи секретари)га бориб кўнглини тўкиб солди. Опа унинг гапларини тинглагач, фикрини айтди:

— Шошманг, — деди у. — бориб кўрайлик-чи, кейин бир хулосага келамиз.

Кўришди. Аҳвол ўша-ўша. Фақат сув сатҳи янада кўтарилибди.

— Сувни қуритишнинг иложи йўқмикан?

— Борликка борку-я, — деди раис иккиланинқираб — лекин жуда катта меҳнат, тупроқ кетади.

Ўша куни мутахассисларни чақиришди, уларнинг фикрлари эшитилди, маслаҳатлашишди. Бир қарорга келишди: якка тартибдаги уйлардан иборат Йўлдош шаҳарча бунёд этилади. Майдоннинг қуруқ қисми имтиёзли навбатда турганларга берилади. Сувли томони идоралар ўртасида тақсимланади. Уларда техника ва куч етарли. Бу ердан ўз ходимларига жой олиб, уларга қуришда ёрдам кўрсатишлари керак. Шу тариқа 500 дан ортиқ оилага участка берилди.

Май ойидан бошлаб Йўлдош шаҳарчада ҳаёт қайнаб кетди. Зах ва кўлни қуритиш учун машиналар кетма-кет тупроқ ташиди. Тупроқ тўкилган қисмида архитекторлар одамларга ер ўлчаб берди. Юқоридан участка олганлар бўлса, уй тиклашни авж олдириб юборишди.

Ижроком раиси ва мутасадди ходимларда ҳам тиним йўқ. Асфальт йўл солиш, уйларни газлаштириш, водопроводлаштириш, коммуникация тармоқларини ўтказишни тезлаштириш хусусида чоралар кўришади, лимит, фонд, материалларни ҳал қилишади. Эртанги кунни ҳам ўйлаш лозим. Мактаб, боғча, магазин зарур. Яна бир муҳим масала, аҳолининг қурилиш материалларига эҳтиёжини таъминлаш, ҳар томонлама ёрдам бериш, уларни ташкил қилиш лозим.

Даставвал, прокат пункти очилди. Ундан кишилар кетмон, белкурак, ғалтак аравача каби усталик анжомларни олиб туришга имконият яратилди. Тахта, ёғоч, шифер учун ҳам бошқа ерга чопиб юриш шарт эмас. Бу ерда очилган махсус магазин хизматга ҳозир.

Турган гапки, бинони тиклаш, ром-деразаларни ўрнатишга усталар керак. Бу ҳам кўзда тутилди. Кооператив ташкил қилинди. Улар хоҳлаган юмушни бажариб беришади. Хўп, майли, буларнинг ҳаммаси яхши. Лекин материал сотиб олиш, кооперативларга мурожаат қилиш учун пул етарли бўлмаса-чи? Рост-да, кимда жамғарма бору, кимда кам. Бунга ҳам имкон яратилди. Банк узоқ йилга ссуда бериб туради.

Шаҳарчадан уй олган кишилар билан суҳбатлашамиз.

— Ўн саккиз жондан иборат уч оила мўъжаз ҳовлида яшаймиз, — деди Узгипроводхознинг 5-участкаси ҳайдовчиси Қ. Матёқубов. — Бизнинг ўзимиз олти киши. Болалар бўй етган. Илож йўқ, ҳаммамиз бир хонага тиқилиб олганмиз. Ҳарқалай, қийинчиликлар ортда қоляпти. Мана, ниҳоят уйли бўлдик.

— Бизлар тўрт хонали квартирада ўн киши яшардик, — дейди Урганч тикувчилик фабрикаси мотористи Г. Нуниёзова. — Навбат бўйича шу ердан учаска беришди. Эндиги йил ҳовли тўйини нишонлаймиз, деб турибмиз.

Урганч шаҳар ижроия комитети аҳолини уй-жой билан таъминлаш борасида ўтган йили дастлабки катта қадамни қўйди. Натижада бирданига 1270 оила бу борадаги аҳволини яхшилаб олди. Бу аввалги йилги кўрсаткичга нисбатан икки маротабадан зиёддир. Якка тартибли уйлар қуришда эса тубдан бурилиш ясалди. Бу борадаги кўрсаткичлар аввалги йилдаги 2 минг квадрат метрга нисбатан 18—20 минг квадрат метрга етади.

— Бу аслида катта ишнинг бошланиши, — дейди К. Саидов. — Келгусида аҳолини уй-жой билан таъминлаш учун ўтган икки йилдаги қарзларни ҳам узиб, программадаги кўрсаткичдан ошиқ даражада қурилиш ишларини амалга оширишни режалаштириб турибмиз. Бунинг учун юқори ташкилотларнинг яқиндан ёрдами зарур.

Агар шундай қилинмаса, аҳолини уй-жой билан таъминлаш йўлида бошланган ижобий ўзгаришлар, катта режалар амалга ошмай қолишининг эҳтимоли бор. Бунга йўл қўйиб бўлмайди.

Қайта қуриш даври аҳолининг эҳтиёжларини тўла таъминлашни, айниқса уй-жой қурилишида тубдан ўзгаришлар ясашни талаб қиляпти. Урганч шаҳар ижроия комитети бу борада илк бурилиш ясашга эришди. Демак, уни қўллаб-қувватлаш, эскича муносабат, планлардан воз кечиб, элнинг ташвишини енгиллаштириш сари дадил қадамлар қўйишга имконият яратиш керак.

А. ҚОРЖОВОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Дунё овози

ХАБАРЛАР ОҚИМИДАН

ХИТОЙ

Халқ депутатлари фаолияти устидан жамоат назорати системасини яхшилаш — Умумхитой халқ вакиллари мажлиси ишини такомиллаштириш, социалистик бунёдкорлик вазифаларини ҳал этишда, унинг самарадорлиги ва аҳамиятини оширишда муҳим аҳамиятга эга. Бу масала мамлакатдаги сиёсий ислоҳотга бевосита алоқадордир, деб ёзади «Чжунго циннянь бао» газетаси.

Депутат фаолиятини доимий ва амалий назорат қилиш лозим. Бироқ, деб таъкидлайди газета, уни майда ишга айлантириш, халқ сайлаб қўйган вакилнинг нормал фаолиятига халақит бериш керак эмас. Депутатларнинг қилинган ишлар ҳақида муттасил ахборот бериб туришлари, меҳнат коллективлари, ўз сайловчилари билан учрашиб туришлари назорат қилишнинг энг самарали шаклларидан ҳисобланади.

БАЙРУТ

Бир-бирига душман бўлган мусулмон ва христиан ҳарбий-сиёсий гуруҳлари ўртасида Ливан пойтахти Байрутда артиллерия ва реактив қурилмалардан фойдаланилаётган отишмалар авжига чиқди.

Ливан пойтахтида эса шаҳардаги мусулмон ва христиан даҳаларини бўлиб турган «яшил чизиқ» атрофида яна отишмалар бошланди. Томонлар минометлар, реактив қурилмалар ва ўқотар қуролни ишга солмоқдалар. Тинч аҳоли ўртасида қурбонлар бор.

НЬЮ-ЙОРК

АҚШнинг саноат гигантларидан бири бўлган ИБМ электрон концерни ўз ходимларига апрель ойининг охирига қадар Европадан ва Яқин Шарқдан Америка авиакомпанияларининг самолётларида учишни тақиқлаб қўйди.

Яқинда АҚШ федерал авиация бошқармасининг ишига оид бир ҳужжат матбуотда эълон қилиб юборилган эди. Ушбу хабарда Америка самолётларидан бирини террорчилар ўғирлаб кетиши хавфи борлиги айтилганди, корпорация ана шу муносабат билан қарор қабул қилди. Бундай тақиқлаш корпорациянинг жаҳондаги кўпгина мамлакатларда ишлаётган 387 минг ходимига таалуқлидир.

КОБУЛ

Оппозициянинг Пешовардаги экстремистларча кайфиятдаги раҳбарлари Покистон ҳарбийларидан мадад олиб, янги қисмларни жангга тортмоқдалар, кўпгина талафотлар кўриб, Жалолобод шаҳрини қўлга киритишга уринмоқдалар.

Ҳукумат қўшинлари Жалолобод аэродромини батамом назорат қилиб турибди. Афғонистон армиясининг бўлинмалари Кобул—Жалолобод йўлида автотранспортнинг нормал қатнашига халал бераётган газандаларга қарши операция ўтказдилар. Оппозиция аъзоларидан 95 киши ўлдирилди, 36 киши яраланди.

ПАРИЖ

«Корсика меҳнаткашлари билан ҳукумат ўртасидаги музокаралар барбод бўлди» — маҳаллий радиостанциялар, Франс Пресс ахборот агентлиги бу хабарни бир зумда бутун Францияга тарқатишди.

Нарх-навонинг баландлиги, иш ҳақининг озлигидан норози бўлиб аҳоли бош кўтарганлиги туфайли беш ҳафтадан буён Корсикада аҳвол танг бўлиб турибди. Расмий маълумотларга кўра, оролда қитъага қараганда тирикчилик учун 15 процент кўпроқ маблағ сарфлаш керак. Касаба союзларининг даъватига кўра шу кунларда бутун Корсика бўйлаб оммавий намойишлар ва иш ташлашлар бўлмоқда.

ЛУАНДА

Анголада ҳаракат қилаётган ҳукуматга қарши УНИТА гуруҳининг кўпчилик аъзолари, жумладан, шу гуруҳдаги олий амалдорлар ҳам раҳбарлари Жонас Савимбининг ғазабидан чўчибгина қуролли курашни тўхтатмаяптилар.

Луандада бўлган матбуот конференциясида УНИТАнинг республика жанубидаги операцияларининг собиқ қўмондони «Мойор» Маркулин Ндовала Фауштин шуларни айтди. Ўтган йилнинг ноябрь ойида у Уила вилоятида маъмурларга ўз ихтиёри билан асир тушган эди. «Майор»нинг сўзларига қараганда, 1978 йилдаёқ, яъни Анголанинг биринчи президенти Агостиньо Нето раҳм-шафқат сиёсатини эълон қилганида, Савимбининг буйруғи билан айғоқчиларининг бутун бир тармоғи тузилди, булар гуруҳнинг оддий аъзолари ва раҳбарларининг кайфияти қандайлигини кузатиб турадилар. Ўшандан буён раҳбардан ихлоси қайтган ёки ундан гумонсираган ўнлаб кишилар «изсиз ғойиб бўлиб кетишди» ёки қатл этилди.

(ТАСС).

● РЕСПУБЛИКА ДАЛАЛАРИДА

ЧИГИТ ЭКИШ БОШЛАНДИ

Термиз районидаги «Гулбаҳор» совхозининг механизаторлари М. Ортиқов ва Х. Мусурмонқулов агрегатларини биринчилардан бўлиб далага олиб чиқишди. Райондаги бошқа хўжалик пахтакорлари ҳам чигит экишни бошлаб юбордилар. Намлиги яхши ерларга чигит экилмоқда. Район далаларининг асосий қисмида ниҳолларнинг яхши ва тўла униб чиқишини таъминлайдиган энг муҳим тадбир — далаларни яхоб сувн бериб суғориш ниҳоясига етказилди.

* * *

Ғузор районидаги Куйбишев номли совхоз пахтакорлари юқоридан кўрсатма кутиб ўтирмай экишни бошлаб юбордилар. Улар чигитнинг Тошкент области олимлари етиштирган «Юлдуз» навини экмоқдалар. Совхоз бу йил 600 гектар ерда ана шу навдаги пахтани етиштиради. Деҳқонлар ушбу майдондан камида 44 центнердан хом ашё олишни мўлжаллашмоқда.

Қашқадарё областининг бошқа районлари механизаторлари ҳам экин-тикин ишларини бошлаб юбордилар. Хўжалик ҳисобидаги ва ижарачи коллективлар экиш муддатини ўзлари белгилайдиган бўлдилар. Бу чигит экишни аввалги йилларга нисбатан анча барвақт бошлашга имкон берди.

Қашқадарёликлар илк бор чигит уруғини ташиб келмай, уни ўзлари тайёрламоқдалар. Уруғлик ҳар эҳтимолга қарши керагидан ортиқ тайёрлаб қўйилган ва республикадаги бошқа областлар билан ҳам баҳам кўриш имконияти бор. Уруғликнинг ҳаммаси аъло сифатли, шу сабабли одатдагига қараганда камроқ уруғлик талаб этилади. Пахта майдони етти минг гектар камайди. Бўшатиб олинган ерларга картошка, сабзавот ва озуқа экинлари экилади.

(ЎзТАГ).

СССР МУДОФАА МИНИСТРИНИНГ БУЙРУҒИ

№ 117 — 1989 йил 28 март — Москва шаҳри

Белгиланган ҳақиқий ҳарбий хизмат муддатини ўтаб бўлган ҳарбий хизматчиларни 1989 йил апрель— июнь ойларида СССР Қуролли Кучлари сафларидан запасга бўшатиш ва гражданларни навбатдаги ҳақиқий ҳарбий хизматга чақириш тўғрисида

«Умумий ҳарбий мажбурият тўғрисида»ги СССР Қонунига мувофиқ **буюраман:**

1. 1989 йил апрель — июнь ойларида ҳақиқий ҳарбий хизмат муддатини ўтаб бўлган ҳарбий хизматчилар Совет Армияси, Ҳарбий-Денгиз Флоти, чегара ва ички қўшинлар сафларидан запасга бўшатилсин.

2. Ушбу буйруқнинг 1-бандига мувофиқ ҳарбий хизматчилар запасга бўшатилиши муносабати билан 1989 йил апрель — июнь ойларида чақириқ кунигача 18 ёшга тўладиган, ҳақиқий ҳарбий хизматга чақириқни кечиктириш ҳуқуқига эга бўлмаган эркак гражданлар, шунингдек чақириқни кечиктириш ҳуқуқини йўқотган хизматга чақирилувчи катта ёшдаги гражданлар Совет Армияси, Ҳарбий-Денгиз Флоти, чегара ва ички қўшинларга ҳақиқий ҳарбий хизматга чақирилсин.

3. Буйруқ барча роталарда, батареяларда, эскадрильяларда ва кемаларда эълон қилинсин.

СССР мудофаа министри армия генерали
Д. ЯЗОВ.

Партия турмуши: қайта қуриш чорраҳаларида

Бўлажак коммунистни коллектив танлайди

ТЕРМИЗ ШАҲАР ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИ ПАРТИЯГА ҚАБУЛ ВА ЁШ КОММУНИСТЛАР БИЛАН ИШЛАШНИ ҚАНДАЙ ҚАЙТА ҚУРИБ ОЛЯПТИЛАР?

КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг XIX Бутуниттифоқ партия конференциясида қилган докладида шундай сатрлар бор: «Одамлар меҳнат коллективида ўзларини ҳамма жойдагидан тўлароқ намоён қилишларини биз ҳаммамиз яхши биламиз. Партияга ким қалб амри билан кираётганини ва ким шахсий манфаат кўзлаётганини шу коллективда ажратиб олишади».

Дарҳақиқат, партия сафига қабул қилиш учун энг муносиб кишиларни меҳнат коллективидагилар ўзлари келишиб ва маслаҳатлашиб тавсия қилсинлар. Ана шунда бўлажак коммунистни ўз қаторимизга ҳар томонлама синаб қабул қилган бўламиз...

Бу сўзлардан асло «илгари партия сафига аъзолар танлаб олинмаган экан» деган маъно келиб чиқмайди. Тўғри, олдин ҳам танланган. Аммо у бир томонлама эди. Турғунлик йилларида асосий мезон — илғорлик ҳисобланарди. У илғорми, демак, партияга аъзо бўлишга асосли дейишарди. Кўп ҳолларда разнарядка бу мезонни ҳам бузишга мажбур қиларди.

Ҳаётда ўзини оқламаган бу тажрибадан биз батамом воз кечдик. Энди бўлажак коммунистни коллективда танламоқдалар. Ҳақиқатан ҳам, партияга аъзо бўлишни хоҳлаб ариза берган кишининг яхши фазилатларини, партиявий позицияси ва қайта қуришдаги иштирокини у билан ёнма-ён ишлаётган, доимо мулоқотда бўлиб турадиган ҳамкасбларидан кўра ким яхшироқ билиши мумкин? Шу боисдан ҳам айни пайтда партия аъзолигига номзод масаласи олдин коллектив йиғилишида атрофлича қараб чиқилаётир. Шуни ҳам айтиш керакки, коммунистлар сафига қабул қилинувчи ишлаб чиқаришда илғорлик намунасини кўрсатган, бунга қўшимча яна кейинги икки йил давомида ўзи партия аъзолигига ўтишни истаган коллективда меҳнат қилган бўлмоғи лозим.

Яна бир масала. Олдинги йилларда партия сафига қабул қилишда партия группалари, цех партия ташкилотларининг фикри умуман сўралмас, тўғрироғи улар четлаб ўтилар эди. Биз бунга чек қўйдик. Аввал қабул қилинувчи қуйи ташкилотда синовдан ўтади. Партия группаси ташкилотчиси коллективнинг унга берган характеристикасини тасдиқлайди, коммунистлар розилик беришади. Шундан кейингина қабул ҳақидаги ариза бошланғич партия ташкилоти умумий йиғилишида муҳокама қилинади. Бундай йиғилишларга эса шаҳар партия комитетининг масъул ходимлари, шаҳарком ва унинг ҳузуридаги партия комиссияси аъзоларидан бири ёки бир нечтаси қатнашиши шарт қилиб қўйилди. Чунки шаҳар коммунистлари сафига келиб қўшилаётган ҳар бир аъзо билан биз фақат шаҳарком биносида эмас, балки иш жойида танишишимиз, сафдошларимиз сўзларини тинглашимиз ҳам керак.

Шаҳар партия комитети партияга қабул ва ёш коммунистлар билан ишлаш соҳасида XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси ҳамда КПСС Марказий Комитетининг «Партияга қабул қилиш ва партия сафларини мустаҳкамлаш борасида Тошкент область партия ташкилоти ишидаги жиддий камчиликлар тўғрисида» қабул қилган қарорига амал қилмоқда.

Ўтган йили шаҳар партия комитети бюроси мажлисида Абдусалом Олимовнинг КПСС аъзолигига қабул қилиниши масаласи муҳокама этилди. У «Сурхандарьяоблагропром»га қарашли 1-қурилиш бирлашмаси 15-автобазасида шофёр бўлиб ишлайди. Кандидатлик стажини яхши ўтади. Очиқ партия йиғилишида коммунистлар унга: «Сиз қайта қуришни қандай тушунасиз», деб савол бердилар. У эса: «Қайта қуришни мен аввало ўз онгимни, бутун ҳаётимни, меҳнат фаолиятимни қайта қуриш, деб тушунаман», деб жавоб қилди. Бу лўнда ва аниқ жавоб эди.

Бошқа бир мисол. Қурилиш материаллари ва конструкцияси комбинати электр пайвандчиси Сергей Чистяковни партия аъзолигига қабул қилиш масаласи кўрилган партия йиғилишида область партия комитети масъул ходими Р. Саидов ва шаҳар партия комитети иккинчи секретари В. Тимошев қатнашдилар. Шаҳарком бюросида В. Тимошев у ҳақда яхши фикрлар айтди, шунингдек, бошланғич партия ташкилоти умумий йиғилишида билдирилган танқидий мулоҳазалар ҳақида ҳам тўхталди. Биз ёш коммунистга наказлар бердик. Бошланғич партия ташкилоти секретари Д. Пўлатовга орадан маълум муддат ўтгандан кейин ундан бу наказларнинг бажарилиши ҳақида ҳисобот сўрашни топширдик. Назаримда, бу ҳам коммунистга, ҳам партия ташкилотига, ҳам бизга маълум даражада масъулиятлар юклайди.

1-қурилиш бошқармаси ишчиси Ж. Палекеев, «Ғалаба» темир йўл станцияси юк қабул қилувчиси В. Мирзаева, ўқитувчилар И. Костина, Н. Батманова, юрист Г. Норқуловалар ва бошқа яна кўпгина кишилар ана шу тахлитда «ғалвирдан ўтказиб» партия аъзолигига қабул қилиндилар.

Партияга қабул ишида сифат унутилиб, сон изидан қувиш партия ташкилотининг обрўсига путур етказади. Шаҳар партия комитети бу ишда шошма-шошарликка йўл қўймаслик, борди-ю, шундай ҳол содир бўлган тақдирда унга жиддий партиявий баҳо бериш чора-тадбирларини кўрмоқда. Масалан ўтган йили партияга қабул 1985 йилдагига қараганда икки баравар кам бўлди. Партияга қабул ҳақидаги аризаларнинг бир қисмига бошланғич партия ташкилотларининг ўзлари рад жавобини бердилар. Биргина ўтган йилнинг ўзида шундай аризалардан саккизтаси қайтарилди.

КПСС аъзолигига кандидатлик партия сафига кириш учун жиддий синов давридир. Кандидатни ҳақиқий аъзоликка қабул қилиш олдидан у синов муддатини қандай ўтаганига алоҳида эътибор беріляпти. Биз бошланғич партия ташкилотларидан ҳам бу масалага жиддий ёндашувни талаб қиляпмиз. Кандидатлар ва ёш коммунистлар билан ишлаш бўйича семинар ўтказилди. Унда партия ташкилотлари секретарлари ўз тажрибаларини ўртоқлашдилар. Ҳақиқий аъзоликка ўтказишда кандидатнинг ишчанлик сифатидан ташқари, унинг сиёсий савияси, ахлоқий жиҳатларига, айниқса жиддий эътибор бериладиган бўлди. Тавсия берувчилар масъулияти оширилди. Шундай бўлсада, ҳатто ҳозир қайта қуриш даврида ҳам баъзи партия ташкилотлари бу соҳада масъулиятсизликка йўл қўяётганлиги маълум бўляпти.

Масалан, Термиз дарё порти сузиш состави цех партия ташкилоти секретари В. Лисицкий ва тавсия берган коммунистлар капитан Д. Яковлевнинг кандидатлик стажини ўташ даврида партия ташкилоти ва коммунистлар ишончини оқлай олмаганлигига, ичкиликбозликка берилганлигига лоқайд муносабатда бўлдилар. Катта инженер Ҳайит Муродов эса ўз тавсияномасида: «Кандидатлик стажини ўташ даврида у мутахассис сифатида билимдонлик кўрсатди, ташаббускор, изланувчан, порт комсомол комитети аъзоси, топшириқларни виждонан бажаради», деб уни мақтади. Шаҳар комсомол комитети (биринчи секретари А. Сячин) томонидан унга берилган характеристика-тавсияномада шундай сўзлар ёзилган: «У коллектив ўртасида ҳурматга сазовор».

Ажабланарли томони шундаки, токи шаҳар партия комитети бу қалбаки баҳоларни ўзи аниқлаб билмагунича ёпиқлик қозон ёпиғлигича қолаверди.

702-қурилиш-монтаж поезди ишчиси Андрей Вильянскийнинг ҳаракати эса ҳаммасидан ошиб тушди. У олдинига кандидатлик стажи муддати ўтиб кетганлигини била туриб, индамай юраверди. Сўнг бошланғич партия ташкилоти секретари А. Хворостянкин уни ҳадеб огоҳлантиравергач, «Менга тегишли ишни менсиз қараб чиқишларингни сўрайман», деб ариза ёзиб қолдирди. Ваҳолонки у кандидатликка ўтишда бутунлай бошқа мазмунда ариза ёзган, коммунистлар олдида катта-катта ваъдалар берган эди.

Бундай мисолларни яна давом эттириш мумкин. Ўтган йили ва шу йилнинг январь ойида жами 13 партия аъзолигига кандидат КПСС Уставининг 16-бандига мувофиқ ҳақиқий аъзоликка қабул қилинмади. Бунга, аввало бошланғич партия ташкилотлари айбдор. Шунинг учун ҳам шаҳар партия комитети бюросида бундай нуқсонларга йўл қўйган бошланғич ташкилотлар секретарларининг партиявий-ташкилий фаолиятига тегишли баҳо бердик. Бир неча партия ташкилоти секретари ўз вазифасидан бўшатилди.

Партияга қабулнинг кўп йиллардан бери оқсаб келаётганига яна бир сабаб бор. Бу хизматчилар, зиёлилар ҳисобига партия сафини кенгайтириш масаласидир. Аввалги йиллари нуқул ишчилар қабул қилинганлиги сабабли мувозанат бир қадар бузилган эди. Айрим муассасалардан беш-ўн йиллар давомида бирон бир киши партия сафига ўтказилмаган. Жумладан, кейинги уч йилда шаҳардаги 82 та бошланғич партия ташкилотида аъзолар сони ҳатто бир кишига ҳам ўсмади. Сабаби, у ерда ишчилар эмас, балки хизматчилар меҳнат қиладилар.

Шаҳар партия комитети бу борадаги тўсиқни олиб ташлади. Аммо, барибир партиянинг негизини ишчилар синфи ташкил қилмоғи лозим. Бу синф партиянинг яловбардори бўлиб келган ва шундай бўлиб қолади. Партиянинг кучи ва обрўси унинг сафлари мустаҳкамлигидадир. Сафнинг мустаҳкам бўлиши эса, шубҳасиз, ҳар бир коммунистнинг қайта қуриш ишига виждонан муносабатда бўлишига, КПСС Устави ва Программаси талабларига оғишмай амал қилишига боғлиқ.

М. ХОЛБОЕВ,
Термиз шаҳар партия комитети биринчи секретари.

КЕНГ ИСТЕЪМОЛ БУЮМЛАРИ — ХАЛҚҚА

ЭЛГА МАНЗУР БЎЛСИН ДЕБ

Тошкентдаги «Чевар» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг меҳнатсевар қиз-аёллари маҳсулот турларини кўпайтириш, ишлаб чиқарилаётган буюмларнинг сифатини янада яхшилаш борасида фидокорлик кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Улар айниқса ўн иккинчи беш йилликнинг учинчи йили топшириқларини муддатидан олдин адо этиш учун мусобақани қизғин авж олдиришяпти. Ишчиларнинг ўзаро беллашувида ёшларнинг мураббийси В. Ивлева алоҳида ўрнак кўрсатяпти. Чевар тикувчи Маҳфуза Маҳмудова ва унинг дугоналари ҳам илғорлардан ортда қолмай меҳнат қилишяпти. Шахсан Маҳфуза кундалик топшириқни 120 процентга етказиб адо этаётир. У эришаётган ютуқларга цехдаги ҳамма операцияларни мукаммал ўзлаштириб олганлиги катта ёрдам бермоқда. Цех комсомолларининг етакчиси сифатида жамоат ишларида ҳам фаол иштирок этаётир. Суратларда: 1. Илғор ишчи Маҳфуза Маҳмудова. 2. Корхонада ташкил этилган дорихона хизматчиси Вазира Жўраева ва фабрика ишчиси Шуҳрат Убайдуллаев. Бу дорихонада исталган барча дориларни топиш мумкин. 3. Ёшлар мураббийси В. Ивлева.

М. НАЗАРОВ фотолари.

КАСАНАЧИ АЁЛЛАР

Қарши маҳаллий саноат фабрикасининг Бешкент филиалида касаначилик цехи ташкил этилди.

— Турли сабаблар билан уйда ўтирувчи аёлларни фойдали меҳнатга жалб этиш, оиланинг моддий таъминотини яхшилаш, фарзандларнинг ҳунар ўрганишларида меҳнатнинг бу усули жуда қўл келяпти, — дейди филиал раҳбари З. Узоқов. — Оналар корхона буюртмасини бажариш билан бирга уй-рўзғор юмушлари ва болалар тарбияси билан ҳам шуғулланадилар. Бурноғи йили касаначилар 550 минг сўмлик турли-туман маҳсулот ишлаб чиқаришиб, бу борадаги планларини ортиғи билан ўринлатдилар. Ҳар бир тикувчи ҳисобига 12—13 минг сўмлик маҳсулот тайёрланди. Касаначи аёллар тикиб чиқараётган бекасам тўнлар, кўрпачалар, болаларнинг ички кийимлари Сифат белгиси билан мамлакатимизнинг турли бурчакларига жўнатилмоқда.

— Бир ойда ўртача ойлик маошимиз 450—500 сўмдан ошган пайтлари ҳам бўлган, — дейди цехнинг пешқадам тикувчиларидан Бахмал Абдурасулова.

Хотин-қизларнинг уйда меҳнат қилишлари учун корхона барча шарт-шароитларни яратиб берган. Уларга ишхонага қатнаб меҳнат қилувчилар каби отпуска берилади, касаллик варақаси учун ҳақ тўланади, кексалик пенсиясига ҳам чиқишлари мумкин.

П. ТЎЛИЕВ.

• Тежалгани—нақд бойлик

Хўжалик ҳисоби усулида ишлаш исрофгарчиликни хуш кўрмайди. Буни хўжалик раҳбарларидан тортиб оддий ишчигача яхши англайди. Бироқ янгича ишлаш шароитларида ҳар ким ўз фойдасини кўзлаши ҳам мумкин эмас. Энергетика ресурсларидан фойдаланишда ана шу мезонга қатъий амал қилиниши керак.

ЖАРИМА УМУМИЙ, МУКОФОТ ХУСУСИЙМИ?

Ёқилғи-энергетика ресурсларидан оқилона фойдаланиш — мамлакат «Энергетика» программасининг муҳим таркибий қисми. Бу муҳим вазифа республикамизда қандай ҳал қилинмоқда?

Жорий йил тармоғимиз ходимлари учун ўзига хос. Энергетиклар беш йиллик тўртинчи йилини янгича — хўжалик ҳисоби, ўз харажатларини ўзи қоплаш ва ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш шароитларида бошладилар. Қишнинг мураккаб ва масъулиятли қийинчиликлари электр энергиясидан тежабтергаб фойдаланиш вазифасини кўндаланг қўйди.

Ўтган йилги натижалар ёмон бўлмади. Республикада 51,3 миллиард киловатт-соат электр ва 25 миллион гигакалорий иссиқлик энергияси халқ хўжалигига етказиб берилди. Қайта қуришнинг бутун қийинчиликларига қарамасдан, тармоғимиз амалда узлуксиз ишлаб турди, республика халқ хўжалигини электр билан бир меъёрда таъминлашга муваффақ бўлинди. Планлар бажарилди. Ёқилғи-энергетика ресурсларидан омилкорлик билан фойдаланишга қаратилган чоралар кўрилганлиги туфайли фақат саноат корхоналарининг ўзидагина 497 миллион киловатт-соат электр ва 1197 минг гигакалорий иссиқлик энергияси тежаб қолинди.

Бироқ ишлаб чиқаришнинг энергетиклар олдига қўяётган талабларини ҳар дақиқа ҳисобга олмасдан илож йўқ. Халқ хўжалиги тармоқларининг эҳтиёжи эса тез суръатлар билан ўсиб бормоқда. Масалан, электр энергиясига бўлган эҳтиёж ўтган йили 3,4 процент, иссиқлик энергиясига талаб эса 2,2 процент ошди. Коммунал хўжалик хизмати кўрсатадиган қишлоқ корхоналарида электр энергияси 8,9 процент кўпроқ талаб қилинди. Қурилишда эса бу эҳтиёж 6,8 процент ортди. Қишлоқ хўжалиги 5,9 процент кўп электр энергия олди. Бу қишлоқ аҳолисининг социал шароитлари яхшиланиб бораётганлиги, қишлоқ жойларда фан-техника тараққиёти йўли билан иқтисодий масалалар кўпроқ ҳал қилинаётганлиги белгисидир.

Энергетика хизматидан фойдаланиш ҳажми ортиб бораётгани кўнгилли, албатта.

Ишларнинг яхшиланиб бориши ҳаммага — энергетикларга ҳам, энергия истеъмолчиларига ҳам, республика экономикасига ҳам манфаатли. Лекин электр энергия билан таъминлаш ҳисоб-китобли иш эканлигини, у тегишли тартибда тақсимланишини етарли даражада тушунишни хоҳламаётганлар ҳам бор. Ҳар бир ишнинг ўз меъёри бўлганидек, электр энергиясидан фойдаланишда ҳам тартиб-қоида ва чегаралаб қўйилган фондлар мавжуд.

Шунга қарамасдан электр ва иссиқлик энергиясидан оқилона фойдаланишда ҳал қилиниши лозим бўлган катта вазифалар турибди. Бу вазифани кўпгина корхоналар муваффақиятли ҳал этаётирлар. Тошкентдаги «Миконд» заводи, Чирчиқдаги қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинати, Самарқанддаги киноаппаратуралари заводи, Аму-Бухоро машина каналининг областлараро электрлаштириш бошқармаси каби корхоналар тежамкорликка қатъий амал қилмоқдалар.

Афсуски, электр энергиясининг қадрига етмаётган, исрофгарчиликка йўл қўяётган корхоналар ҳам оз эмас. Ўтган йилнинг натижалари шуни кўрсатадики, республикадаги 460 корхона белгиланган лимитдан 23,5 миллион киловатт-соат электр энергияни кўп ишлатиб юборди. Тўғри, улардан 1,9 миллион сўм ундириб олинди. Бироқ гап шундаки, халқ бойлигини ишлатишда омилкорлик эътиборга олинмаяпти. Масалан, республиканинг 48 корхонасида 157,8 миллион киловатт-соат электр энергия нормадан ортиқ ишлатилди.

Лимитдан ташқари, белгиланган нормадан ортиқча электр энергия ишлатишнинг чуқур таҳлили шуни кўрсатдики, бу ҳол аксарият корхона раҳбарларининг айби билан юз беряпти. Аслида электр энергиянинг ортиқча ишлатиб юборилгани учун корхона раҳбарлари зиммасига ҳеч қандай масъулият юкланмаган. Кўп сарфлаб юборилган электр энергияси учун корхона раҳбарлари ўз ёнидан эмас, корхона фондидан маблағ тўлайди. Иқтисод қилинган электр ва иссиқлик энергияси учун олинган мукофот эса уларнинг чўнтагига тушади.

Электр энергиядан фойдаланишда хўжасизларча иш тутаётган корхоналар орасида Олмалиқ кон-металлургия комбинати ҳам бор. Бир йилда комбинат бўлинмаларида 73,6 миллион киловатт-соат энергия ортиқча сарфлаб юборилди. Бекобод металлургия заводи ҳам аҳволни тезда ўнглаб олиши лозим. Бу ерда 33,6 миллион киловатт-соат энергия бемўлжал ишлатиб юборилгани ҳеч кимни ташвишга солаётгани йўқ.

Энергетика назорати мутахассислари бундай исрофгарчилик олдини олиш юзасидан муайян чора-тадбирлар кўришяпти?

Мутахассисларимиз республика корхоналарида электр энергиядан ноўрин фойдаланиш ҳолларини бир неча бор синчиклаб текширдилар. Энергетика ресурсларидан фойдаланишга совуққонлик билан қараётган корхоналарга тегишли тавсиялар берилди. Бу тавсиялар технология ускуналарининг бефойда ҳаракатланишини тўхтатиш, кундузи ҳам электр лампаларининг ёниб туришига барҳам бериш, тежамкор технология тадбирларини кўришга қаратилган эди.

Мана, оддийгина бир мисол. Авар Фарғона сунъий чарм заводида камчиликларни тугатиш ҳақидаги тавсиялар тўла адо этилганида, йилига 150 минг киловатт-соат электр энергия иқтисод қилиш мумкин эди. Қўрғонтепа йигирув-тўқув фабрикасида биз берган тавсиялар 2433 минг киловатт-соат электр энергиясини тежашга ёрдам беради. Фарғона «Азот» бирлашмасида ҳам атрофлича иш олиб борилди. Берилган тавсиялар тўла амалга оширилса, йил сайин камида 40 минг киловатт соат электр энергия иқтисод қилинади.

Текширишлар шуни ҳам кўрсатдики, баъзи корхоналар цехлари ва участкалари қишки мавсумга пухта ҳозирланмаган экан. Текширилган 85 қишлоқ хўжалиги объектидан 55 тасида электр таъминотининг запас манбаи йўқ. Дизель станциялар келтирилмаган. Мутахассислар йўқлигидан назоратсиз ётган қурилмалар, бузилган тармоқлар, ремонтталаб электр ускуналарга ҳам дуч келинди. Бундай аҳвол айниқса Қорақалпоғистон АССР, Бухоро, Самарқанд ва Хоразм областларида кўп учрайди.

Корхоналар, ташкилотлар, муассасалар ва хўжаликларнинг айрим раҳбарлари энди янгича шароитларда ишлаётгани ҳақида тегишли тасаввурга эга эмаслар. Улар яқин вақтларда ишни қандай юритган бўлсалар, ҳозир ҳам ўша тарзда иш бошқармоқдалар. Ваҳолонки, тийинлар ҳисобга олинмоқда. Ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш ва ўз харажатларини ўзи қоплаш талаблари омилкорлик билан иш юритишни тақозо этмоқда.

Вақтида ҳисоб-китоб қилинмаса, электрдан ноўрин фойдаланилса, корхона тармоқдан узиб қўйилиши аниқ. Электр манбаидан маҳрум бўлган корхона ишлолмайди, Бошқача айтганда, у синиши мумкин. Синиш сабабларидан бири эса энергиядан фойдаланишдаги номақбуллик бўлиши мумкин.

М. ТОШПЎЛАТОВ,
«Узбекэнерго» республика бирлашмаси энергетика назорати корхонаси директори.

МАКТАБ БИНОСИ ТАНГ АҲВОЛДА

Фотоайбнома

Самарқанддаги 17-саккиз йиллик мактаб корпусларидан бирининг деворлари ағанаб тушди. Хайриятки, ҳеч ким зарар кўрмади. Ўқитувчилар фалокат юз беришини олдиндан сезиб, болаларни вақтида авария ҳолатидаги бинодан олиб чиқишга улгурган эдилар.

Шаҳар ижроия комитети архитектура-планлаштир и ш бошқармасининг комиссияси ўтган йилиёқ, мактабнинг айрим деворлари дарз кетган, тўсиқлар ва томлар яроқсиз ҳолда, янги ўқув корпуси қурилиши тўғрисидаги масалани кўриб чиқиш зарур, деган хулосага келган эди.

Бу мактаб областдаги тўла куни узайтирилган тартибда иш олиб борувчи ягона ўқув даргоҳи эди. Салкам 500 нафар ўқувчи эрталабдан кеч соат 5 гача шу ерда бўлади. Корпуснинг авария ҳолатига келиши ўқувчиларни ҳам, ўқитувчиларни ҳам қийин шароитга солиб қўйди. Улар ўқув кабинетларидан ташқари болалар ўйнайдиган хоналардан, дам олиш хоналаридан ҳам маҳрум бўлдилар.

Мактаб раҳбарияти шошилинч чора кўришга мажбур бўлди. Ўқитишнинг кабинет системасига барҳам берилди. Дарслар ҳозир коридорларда ўтказилмоқда. Биринчи синф ўқувчиларининг ётоқхоналари бекитилди. Шу кунларда уларда дарслар олиб борияпти. Ағанаб тушган бинода электр симлари осилиб ётибди. Уларни 29-электр-монтаж бошқармаси ходимлари йиғиштириб олишлари керак. Мактабнинг озиқ-овқат маҳсулотлари сақланадиган омбори ҳам харобага келиб қолган. Бошқа корпусдаги ошхона деворларида ҳам ёриқлар пайдо бўлган. Хуллас, болаларнинг ўқиши учун ҳеч қандай шарт- шароит йўқ.

Шундай танг аҳвол юз бериши мумкинлигини билишармиди? Бу саволга лўнда қилиб, ҳа, деб жавоб бериш мумкин.

Мактабни ремонт қилиш тўғрисида икки йилдан бери гап сотишади. Бироқ шаҳар ижроия комитетида ўқитувчиларга ремонт учун лойиҳа-смета ҳужжатлари ҳали ҳам тайёр эмас, деб айтишди. Боз устига пул ҳам йўқ эмиш. Агар мактабнинг ўзи 1990 йил январигача ҳақ олмай ишлашга рози бўладиган пудратчини топа олса, иш ўрнидан кўчар экан.

Ташвишга тушган муаллимлар ҳозир боши берк кўчадан чиқиш йўлларини қидирмоқдалар. Бироқ қўлларидан ҳеч нима келмаяпти. Хўш, мактабга ким ёрдам бера олади? Биз бу саволни Самарқанд шаҳар ижроия комитети раҳбарлари эътиборига ҳавола қиламиз.

Суратларда: 1. Мана, мактаб қай аҳволда! 2. Коридорда дарс бормоқда.

Р. ҒАФУРОВ фотолари [ЎзТАГ].

Наманган халқ истеъмоли моллари саноат-савдо бирлашмасида меҳнат унумдорлиги бир йилда 9,9 процент ўсди. Натижада халқ истеъмоли моллари планда кўзда тутилганидан 1 миллион 772 минг сўмлик кўп ишлаб чиқарилди.

• *Ишчи мулоҳазалари*

СОПОЛ САЙҚАЛИ

Қайта қуриш туфайли вужудга келган қулай вазият кўпчилик қатори мени ҳам ўйлашга мажбур этди. Бундай қараганда, ишларимиз дурустга ўхшайди. Аммо чуқурроқ фикр юритадиган бўлсак, баъзи муаммолар ишни янада олға силжитишга халақит бермоқда. Фикримни корхонам, ўзим ишлаётган цех мисолида исботламоқчиман.

Ўтган йилнинг тўртинчи кварталида керамика цехи ишга туширилди. Қурувчи, инженер-техникларимизнинг меҳнати туфайли цех синовдан яхши ўтди. Тайёрлаётган кулолчилик буюмларимиз сифатли чиқа бошлади. Цехда ўз ишининг фидойиси бўлган тажрибали усталар ишлашади. Улар истеъдодларини ишга солиб, харидоргир буюмлар тайёрлашмоқда. Жумладан, Муҳаммадумар Абдураҳмонов Наманганда кулолчиликни тараққий эттиришга катта ҳисса қўшиб келмоқда.

Биз тайёрлайдиган маҳсулотлар учун хом ашё керагидан ортиқ. Чунки уни маблағ сарфламаган ҳолда ердан, яъни соз тупроқдан оламиз, Демак, бизнинг халққа манзур буюмларни кўпайтиришда катта имкониятимиз бор. Ўтган йили ўзим лаган, тарелка, коса, чойнак-пиёладан иборат сервизнинг янги нусхасини яратдим. Ҳамкасбим Н. Раззоқов эса «Балиқ» сервизи ва унга сайқал бериш технологиясини ишлаб чиқди. Бошқа кулолларимиз ҳам ўнлаб буюмларнинг вариантларини тайёрладилар. Тажрибали усталар қўлида сайқал топган буюмларнинг дастлабки нусхалари савдо тармоқларида талаш бўлиб кетди. Бироқ биз ишлаб чиқарган буюмлар ўн нусхадан ортмади.

Маҳсулотларнинг харидоргир бўлиши ва турлари тез ўзгаришининг асосий сабаби шундаки, хўжалик ҳисоби туфайли биз мустақил ишлай бошладик. Корхонада ишчи ва мутахассислардан иборат бадиий кенгаш тузилди. Маҳсулотимизнинг харидоргирлигига қараб, уни тез ишлаб чиқаришга кенг йўл очилди. Айниқса, корхонада яратилган янгиликни Тошкентга бориб тасдиқлатишдек серғалва юмушдан ҳоли бўлганлигимиз бизга қўл келмоқда. Имкониятдан фойдаланиб, Қува чинни заводидан озгина тилла суви олдик. Янги буюмларнинг технологиясига амал қилган ҳолда уларни зарҳалладик — сопол буюмлар сифати кутилганидан ҳам зиёда бўлди.

Иш натижамизни инженер-технолог, иқтисодчилар билан таҳлил этдик. Агар бизга 20 литр тилла суви ажратишса, биз ана шу хом ашё ёрдамида 1989 йилда планда кўзда тутилган 380 минг сўмлик ўрнига 700 минг сўмлик харидоргир сопол буюмлар тайёрлашимиз мумкин. Бу билан ўтган йили ишга туширилган, умумий қиммати 602 минг сўмлик асосий фонддан олинадиган самарани бирданига икки ҳисса ошириш мумкин бўларди. Бундан ташқари, электр токи билан узлуксиз ишлайдиган цехдаги хумдондан [illegible] сменада фойдаланиш [illegible] лос.

1988 йили республика Енгил саноат министрлигидан (тилла суви шу министрлик измида) хом ашё билан таъминлашларини илтимос қилган эдик. Бироқ бу иш ҳанузгача ҳал бўлмаяпти. Бу масала ижобий ҳал этилса, ҳозирги [illegible] ишчилар сафини [illegible] шига кўпайтириш [illegible] ватидан тўлароқ [illegible] га эришилади. [illegible] соз тупроқдан ясалган буюмларимиз одамлар эҳтиёжини қондирган, [illegible] териалдан фойдаланишга [illegible] пайган, Наманган шаҳридаги меҳнат ресурсларини иш билан таъминлаган ҳамда корхонамиз рентабеллиги [illegible] бўларди.

Р. ТЎРАБОЕВ,
Наманган халқ истеъмоли моллари заводининг кулоли.

...Айтайлик, пахта нима? Бу мамлакат бутун тўқимачилик саноатининг эҳтиёжидир. Бу миллион-миллион кишилар талаб-эҳтиёжларининг қондирилишидир. Давлат манфаатлари дегани—мана шу.

М. С. ГОРБАЧЕВ.

КПСС Марказий Комитети 1989 йил март Пленуми қарорлари — ҳаётга

ЕРГА МЕҲР

● Сирдарё область Сирдарё районидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Ленинград» колхози правлениеси раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати, область партия комитети бюроси аъзоси Қўзибоқар СИНДОРОВ билан мулоқот

— Қўзибоқар Синдорович, Сиз Ўзбекистондаги энг тажрибали хўжалик раҳбарларидан ҳисобланасиз. Шу сабабли ҳам КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қарорлари хусусидаги, партия янги аграр сиёсатини амалга оширишда республика деҳқонлари олдида турган муаммолар ҳақидаги фикрларингизни билмоқчи эдик.

— КПСС Марказий Комитети март Пленуми партия янги аграр сиёсати мустаҳкам пойдеворини барпо этишнинг туб масалаларини ишлаб чиқди. Унинг қарорлари барча меҳнаткашлар, айниқса биз қишлоқ аҳли томонидан қизғин кутиб олинди ва чуқур ўқиб-ўрганилмоқда, — деди Қўзибоқар Синдорович. — Илгари ҳам қишлоқ хўжалигини юксалтириб, аҳолининг озиқ-овқат маҳсулотларига талабини қондириш муаммоларига бағишлаб кўп пленумлар ўтказилган. Турли қарорлар қабул қилинган. Аммо уларнинг кўпи ҳаётга тўла татбиқ этилмаган. Мен, масалан, КПСС Марказий Комитетининг 1965 йилги Пленумини яхши эслайман. У ишлаб чиққан тадбирларни ҳам қўллаб-қувватлаган эдик. Бироқ Пленум қарорлари бажарилмай қолди, у белгилаб берган йўлдан оғиб кетдик. Хўжалик юритишнинг иқтисодий шароитларига путур етказилди. Мазкур масалага бағишланган кейинги қатор пленумлар ишлаб чиққан режаларнинг аксарияти ҳам қоғозларда қолиб кетди.

Назаримда бу галги Пленумнинг олдингиларидан туб фарқи — унда партиянинг реал асосларга таянган ҳозирги даврдаги янги аграр сиёсати ишлаб чиқилди. Яъни қишлоқдаги иқтисодий муносабатларни тубдан ўзгартиришдек зарур ғоя ўртага ташланди. Унинг моҳияти эса деҳқонга мустақиллик, омилкорлик ва ташаббус кўрсатиш учун кенг имкониятлар яратишдан, нарх системасини шу кунги иқтисодий шарт-шароитларга мослаш каби масалалардан иборатдир. Ўртоқ М. С. Горбачев Пленумдаги якунловчи нутқида «Одамлар ернинг ҳақиқий хўжайини бўлмаса ҳеч иш чиқмайди. Умуман, деҳқон меҳнатининг обрўсини ошириш, деҳқонларнинг, қишлоқ хўжалиги меҳнатчиларининг аҳволини яхшилаш керак» деб айтди.

— Пленумда қайта қуриш туфайли ишлаб чиқариш муносабатларида, халқ хўжалиги тармоқларига раҳбарликда янги иш методлари, бошқарув системаси вужудга келгани таъкидланди.

— Тўғри, биз турғунлик йилларида йўл қўйилган хато ва камчиликларнинг келиб чиқиш сабабларини, негизини ўтган тўрт йил ичида аниқлаб, чуқур таҳлил қилдик.

Хўш, ўтган тўрт йил ичида нималарга эришдик? Тўғри, ҳали магазин пештахталарини озиқ-овқат маҳсулотларига тўлдириб ташлаганимиз йўқ. Бу масала бир кундаёқ ҳал бўлмайди. Бир неча ўн йиллардан бери қишлоқ хўжалигида йўл қўйилган хато ва камчиликларни тугаллаш учун вақт, сабот, ақлу-идрок билан бирга тинимсиз иш ҳам олиб борилиши керак. Аммо энг муҳим нарсани — энди аввалгидай ишлай ва яшай олмаслигимизни, журъат кўрсатиб, ташаббус билан меҳнат қилишимиз зарурлигини, ернинг, табиатнинг эгаси биз, ўзимиз эканлигимизни тушуниб етдик.

Қирқ бир йилки, колхозимизга раҳбарлик қиламан. Қишлоқ хўжалиги, хусусан, пахтачиликда зудлик билан ҳал этилиши лозим бўлган қатор муаммолар борлигини яхши биламан. Янгиланиш, ёшариш сиёсати туфайли дилимиздаги армон — мустақилликка эришдик. Ўзингиз ўйлаб кўринг: уч-тўрт йил муқаддам қачон чигит экишу, қачон чеканкага киришиб, пахта теримини бошлашга ҳам юқорининг кўрсатмасини кутардик.

Тўла хўжалик ҳисобини қўллаб, бригада ва ижара пудрати асосида иш юритилиши, мустақиллик ва эркинликлар туфайли деҳқон хонадонига қут-барака киряпти. Партия ва ҳукумат қарори билан етиштирилган маҳсулотнинг ўттиз процентини хўжаликларнинг ўзлари сотишига ҳуқуқ берилгани уларнинг қаддини ростлаб олишида катта ғамхўрлик бўлди. Бунинг муҳим томони шундаки, колхозчилар энди маҳсулотлари нархини ўзлари белгилашади. Масалан, етиштирилган сабзавот, мева ва полиз маҳсулотларининг ўттиз процентини хоҳласак, Тошкент шаҳридаги бозорларга олиб бориб, чайқовчиларникига қараганда арзон, ёки бирор корхона билан шартнома тузиб, уларнинг ишчи ва хизматчиларига ўзаро келишилган нархда сотишимиз мумкин. Колхозимиз шу имтиёздан фойдаланиб, Сибирдаги бир қатор районлар билан шартнома тузди. Ҳозир теплицада етиштирилган помидор, бодринг, лимонни Ёқутистонга жўнатяпмиз. Бундан хўжалик кассасига, демакки, колхозчилар киссасига мўмайгина пул тушяпти.

Илгари ижарачиларга бошқача кўз билан қарашарди. Энди эса ишлаб чиқаришни ривожлантириш, маҳсулот етиштиришни кўпайтиришда уларга суяняпмиз. Ўтган йили Афанасий Ким бошлиқ ижарачилар билан шартнома тузгандик. Улар ўн икки гектар ернинг ҳар гектаридан хўжаликка 36 минг сўмлик соф фойда келтиришлари керак эди. Ижарачилар плёнка остида эртаки тарвуз етиштириб, харажатлар учун олган 67 минг сўм маблағни колхоз кассасига 103 минг сўм қилиб қайтарди. Ўзлари эса 50 минг сўм даромад қилишди. Бу йилги режалари 42 гектар ерни ижарага олиб, эртаки тарвуз, пиёз етиштиришмоқчи.

Қолаверса, ижара колхозимиз ишлаб чиқаришининг бошқа тармоқларида ҳам яхши кетяпти. Аммо маълум гектар майдонни 30—40 йилга ижарага олиб, пахта етиштиришни хоҳловчилар ҳали топилмаяпти. Бунинг сабаби, ижарачига пахтадан кўра сабзавот ёки полиз маҳсулоти етиштириш осон ва фойдалидир....

— Шахсий манфаатдорликни оширмасдан бирор иш қилиш қийин. Ленин: «Шахсий манфаатдорлик ишлаб чиқаришни кўтаради. Бизга ҳаммадан аввал ва қандай қилиб бўлса ҳам ишлаб чиқаришни кўпайтириш керак», деган экан. Шу сўзлар ижроси, сизда қандай?

— Битта мисол. Теплицани ишга туширганимизда ишчиларнинг ойлик маоши 110 сўм белгиланган эди. Иш юришавермади. 140 сўм тайинладик. Озгина жонланиш бўлдию, кўнгилдагидек чиқавермади. 185 сўмга кўтардик. Хоҳловчиларнинг сони бирдан ортиб кетди. Маҳсулот етиштириш ҳажми ҳам ўсди. Биз ҳам хурсанд, улар ҳам. Бу йил янаям яхши ишлаб, соф фойдани бир миллион сўмга етказишса, маошларини 200 сўмга кўтариш ниятидамиз. Йил якунига кўра 2—3 ойлик иш ҳақи ҳисобидан мукофот ҳам тарқатамиз. Ўшанда теплицадан олинаётган самара янаям ортади. Халқ ғамхўрликни жавобсиз қолдирмайди.

Яна бир мисол. Ўтган йили мавсум арафасида терилган пахтанинг ҳар килограммига 6 тийиндан эмас, 15 тийиндан ҳақ белгиладик. Терим суръати ҳам, сифати ҳам ошди. Шаҳардан ёрдамчи олмадик. Мактаб ўқувчиларини жалб этмадик. Аммо, гапнинг рости 2—3 центнер пахта далада қолиб кетди. Ҳақни 20 тийиндан тўлаганимизда эди шундай бўлмасди. Яқинда ҳисобот мажлисимизда айтдик; бу йилги мавсумда биринчи кунданоқ ҳар килограмм пахтага 20 тийиндан ҳақ берамиз. Ҳосил обдан пишгач, далага машина қўйишдан олдин, ерга тўкилиши, сифати бузилиши мумкин бўлган 7—8 центенер пахтани қўлда териб, кейин машина соламиз. Ўшанда умумий пахта салмоғида биринчи нав ҳосил ортади. Нисбатан кўпроқ харажат қилсак ҳам фойда мўмай бўлиши аниқ.

— Ҳозир жамиятимизда демократия, ошкоралик авж олиб, халқ хўжалигининг барча тармоқларидаги ҳақиқий аҳвол чуқур таҳлил қилинмоқда. Янгиланиш, ривожланиш йўллари изланяпти. Сиз қишлоқ хўжалиги соҳасида юз берган ўпирилишлар сабаби нималарда деб биласиз?

— Кейинги ўн йилликларда кўп ҳосил етиштирамиз деб далаларни зўриқтириб қўйдик. Тупроқни ўғитлаб, семиртириб боришга эътибор бермадик. Алмашлаб экиш унутилди. Далаларни ўтдан тозалаш баҳонаси билан ҳатто беда экмадик. Ваҳолонки, у тупроқни зарур микроорганизмлар билан бойитувчи хосиятли экин, тўйимли озуқа. Алмашлаб экишни бедасиз ташкил этиш мақсадга мувофиқ, деб тавсиялар берган олимлар ҳам бўлди. Деҳқон чалғиди, тупроқ нимжонлашиб қолди. Бир майдонда бир хил экин экавериб, монокультурага йўл очдик. Оқибатда ўсимлик зараркунандалари ҳам кўпайиб, ҳосилдорлик камайди. Мана, олинг, эллигинчи йилларгача зараркунандалар асосан ғўза узунбуруни ва кўсак қурти эди. Эндиликда уларнинг миқдори ва тури шу қадар кўпайдики, 25 турга мансуб қўнғиз, кана ва капалак қурти ҳар қандай дори-дармонни ҳам писанд қилмай қўйишди.

СССРда туғма касаллик билан дунёга келаётган чақалоқларнинг аксарияти пестицид моддалар кенг қўлланилган Ўрта Осиё республикалари ва Молдавияга тўғри келаркан. Республикамизнинг баъзи районларида аҳолининг 40 процентга яқини асаб ва жигар касалликлари билан оғриганлиги аниқланган. Инсоният бешиги — табиатга нисбатан бемеҳрлигимиз оқибати эмасми бу?

Табиат мувозанати хусусида яна бир мулоҳаза. Мирзачўлга ўхшаган дашт зоналарда иҳота дарахтзорларини кўпайтириш бўрон, гармсел ва шамоллар таъсирида тупроқнинг эррозияланишига барҳам беради. Минг афсуски, сўнгги йилларда республиканинг кўп зоналарида дарахтзорлар, иҳотазорлар қаровсизликдан қуриди ёки тўғридан тўғри кесиб ташланди. Олимлар, (масалан, академик М. Муҳаммаджонов) ҳар бир алмашлаб экиладиган майдон, ҳар бир суғорма экинзор картаси иҳотазор билан ўраб олиниши шарт, демоқдалар. Тўғри гап. Шундай қилиниши керак.

— Партия ва ҳукуматимиз деҳқонларнинг, қишлоқ хўжалиги мутахассисларининг мулоҳазалари, илмий коллективлар ҳисоб-китоблари асосида ҳар йилги пахтанинг ялпи ҳосилини 5 миллион тонна миқдорида сақлаб қолиш кераклиги хусусида ўйламоқда.

— Ҳозирги кунда энг тўғри, реал йўл шу. Планни 5 миллион тоннадан оширмаслик йиллар давомида пахта монокультурасининг олдини олиш, мевачилик, сабзавотчилик ва чорвачиликни ривожлантириш учун шароит яратади. Дарҳақиқат, план уч-тўрт йил олдин 500 минг тоннага, энди эса яна 250 минг тоннага камайтирилиб, 5 миллион тоннага туширилиши республика меҳнаткашлари ҳаётида сезиларли из қолдиради. Менимча, пахтадан бўшаган ерларни қаттиқ назорат остига олиш керак. Ана шу майдонларда кўплаб боғдорчилик ва сабзавот маҳсулотлари етиштириш чораларини қатъийлик билан амалга ошириш зарур.

— Пахтачиликни интенсив ривожлантириш учун яна қандай масалаларни ҳал этиш зарур, деб ўйлайсиз?

— Пахтанинг халқ хўжалигида нақадар катта аҳамиятга эга эканлиги хусусида ҳар қанча гапирсак оз. У бизга толагина эмас, ҳар йили ярим миллион тонна ёғ, 1,2 миллион тонна кунжара, 700 минг тонна шелуха беради. Ундан олинадиган биргина озуқанинг ҳисобига тирик вазнда 250 минг тонна гўшт тайёрлаш мумкин. Аммо деҳқон шунинг қанчасидан манфаатдор бўляпти? Бу масала анча мулоҳаза талаб қилади. Сабаби етиштирилаётган қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг давлат харид нархлари наздимизда бир мунча арзон. Ўйлаб кўринг: бир гектар ерда пахта етиштиришга донга қараганда 30 марта, полизга нисбатан 6,2, картошка ва сабзавотга нисбатан 4,4, мевага нисбатан 2,7, узумга нисбатан 2 марта кўп меҳнат ресурслари сарфланади. Аммо бир гектар ердаги токзордан 867 сўм даромад олинса, пахтачиликда бу ўртача 508 сўмни ташкил этади.

Кейинги йилларда қишлоқ хўжалигида фойдаланилаётган техника воситалари, машина ва механизмлар, уларнинг эҳтиёт қисмлари, минерал ўғитлар, ёнилғи-мойлаш материаллари қиймати анча ошган бўлса-да, пахтанинг давлат харид нархларида ўзгариш бўлмади. Чимкент областининг қўшни (демак бир хил шароитда) хўжаликларида етиштирилган ҳар бир килограмм пилла учун ҳам бизга нисбатан анча кўп ҳақ тўланади. Айтаверсак, бу каби ечимини кутаётган масалалар кўп. Лекин айни пайтда республика ҳукумати ана шу муаммолар ҳақида ўйлаётганини ҳам биламиз. Аминмизки, бу соҳада ўзгариш бўлади.

Ўртоқ Р. Н. Нишонов Пленумдаги нутқида республикамизда етиштирилаётган хом ашёдан бошқа регионларда тайёрланган пировард маҳсулотга сарфланган оборот солиғининг бир қисмини Ўзбекистон ССР бюджетига ўтказиш, хўжалик ҳисоби муносабатларини ва пахта, жун, пилла, каноп харид нархларининг бошқа вариантларини ҳам ишлаб чиқиш зарурлигини таъкидлади. Биз деҳқонлар бу фикрни хушнудлик билан қўллаб-қувватлаймиз. Мазкур муаммонинг ечилиши Ўзбекистонда партия янги аграр сиёсати муқаррар ғалаба қилишига, халқ фаровонлиги юксалишига олиб келади.

Пахта селекцияси ва уруғчилиги бўйича олимларимиз кўп бўлишига қарамай, бу соҳадаги муаммолар ҳам жуда секин ҳал этиляпти. Агар ҳар бир хўжалик уруғлик чигитни ўзи тайёрлаганда эди навларнинг аралашиб кетишига, агротехниканинг бузилишига чек қўйилган бўларди.

— Ҳақ гап. Уруғлик пахтани қабул қилиш, қайта ишлаш ва уруғлик чигитни тайёрлаш бўйича Наманганда яхши тажриба бор. Илгари областда бу иш деярли ҳамма пахта тозалаш заводларида олиб борилганлиги туфайли эгасизликка йўл қўйиларди. Уруғлик чигитни тайёрлашдаги тартиб ҳам талаб даражасида эмасди. Баъзи пахтанинг уруғлик ва саноат навлари аралашиб кетарди. Уруғ тайёрланадиган корхоналарнинг тарқоқлиги уларни юксак малакали мутахассислар билан таъминлашни қийинлаштирарди. Областда уруғчиликни яхшилаш мақсадида «Қизилравот» совхози пахта тозалаш заводи базасида уруғлик чигитни ажратиб олиш ва ишлаб чиқариш бўйича Уйчи хўжаликлараро корхонаси ташкил этилди. Корхона ихтиёрига областнинг икки хил зонадаги ўнта хўжалиги берилган. Пахта тозалаш заводи ҳам «Қизилравот» совхозига қарайди. Бу ерда тайёрланаётган уруғликнинг одатда 80 процентдан ортиғи биринчи, 19 проценти иккинчи класс сифатини ташкил этади.

Хуллас, ҳозир муаммолар қалашиб кетди. Жумладан, қўриқни ўзлаштириш, уни мамлакат экономикасига хизмат қилдириш иши Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги тарихида катта воқеа. Бироқ ана шу ишда қатор нуқсонларга ҳам йўл қўйилди, деган гап-сўзлар бўляпти. Сиз қандай фикрдасиз?

— Умрим чўлда ўтди десам, хато бўлмас. Чўл шароити ва тарихини тузуккина тушунаман. Ўша биз баландпарвоз рапортлару, ҳисоботлар билан яшаган даврда, қўриқни ўзлаштиришга киришилган кезларда лоток системаси — бетон новлар ва ёпиқ дренажлардан фойдаланиш одат тусига кирди. Кейин «Ўзбекистон ирригация иншоотлари бўйича жаҳонда биринчи ўринда туради», деган баланд гапларни жўр бўлиб айта бошладик. Бир қараганда, бу гапларнинг ёлғони йўқ эди. Бундай кенг кўламли ишнинг барчаси кўз ўнгимизда юз берди. Аммо уларнинг келгуси «самараси» ҳақида ўйламадик. Кўп ўтмай, чўл экин майдонларининг мелиоратив ҳолати бузилди. Ўн йиллар давомида ётқизилган минглаб километрдаги ёпиқ дренажлар ишдан чиқди. Бетон новлар синди, парчаланди, ниҳоят чиқиндига чиқди. Ҳолбуки, улар қанчадан-қанча қурилиш материаллари, қанчадан-қанча уй-жойлар учун керак бўлган цемент ва шағал маҳсулотлари эди. Чунки биз қўриқни ўзлаштиришни бир ёқлама тушундик. Нуқул экин майдонлари очишни ўйладигу, у ерларда яшаши, меҳнат қилиши лозим бўлган одамларнинг турмуш шароитини ўйламадик. Совхозларни очдигу, уларнинг замонавий посёлкалари ҳақида қайғурмадик. Хўжаликлар палаткалар ёки вагон уйлардан ташкил топди. Одамлар ертўлаларда яшашди, умрини зах ерларда ўтказишди. Натижада нима бўлди? Қийинчиликлардан безган деҳқон ўз юртига қайтиб кета бошлади. Минг афсуслар бўлсинки, ҳануз бу соҳада сезиларли силжиш ясаганимиз йўқ. Кўп гапиряпмизу, амалий ишга келганда оқсаб қоляпмиз.

— Бир неча йиллар олдин илгариги Меҳнатобод районида бўлгандим. Ўшанда хўжалик раҳбарларидан бири ер шароитидан, техника ва минерал ўғит тақсимотидан бироз ранжиб гапирганди. Мен ҳам у ердаги аҳволни кўриб, тўғриси, ачинганман...

— Меҳнатобод муаммоси — катта муаммо, у ерда гектар ҳисобига 160—180 тонна туз тўғри келади. Асфальт йўлдан ўтганингизда туздан кўпчиган оппоқ ерни кўрдингизми? Ғўза амаллаб ундириб олингач, ер биринчи суғоришдаёқ тошдек қотади, тупроғи гипсли, ниҳоллар илдиз отмайди. Ҳосилдорлик ўта паст. Кейинги беш йилда атиги 6 центнердан 10—11 центнерга зўрға кўтарилди. Бу нима деган гап? Ҳар йили ана шу ердаги ўнлаб совхозларга миллион-миллион маблағ сарфланса-ю гектаридан 700—1000 килограммдан пахта олинса! Деҳқон эса гектаридан бир тонна ҳосил олиш учун 180 тонна туз билан курашса? Бу машаққатнинг ўрнини нима босиши мумкин? Эҳтимол пул дейишингиз мумкиндир. Меҳнатига яраша ҳақ тўлаш демоқчидирсиз. Балки шундайдир. Лекин масаланинг маънавий томони-чи? Уни нима билан қоплаш мумкин? Уни нима билан баҳолаш мумкин? Ипакдек юмшоқ, серунум, ҳамма шароитлар муҳайё бўлган жойларда 30—40 центнерлик хирмон уяётган деҳқонлар керилиб юрса-ю, захматга дош бериб, минг машаққат билан меҳнат қилиб, 10 центнер учун курашаётган деҳқонга ким раҳмат, дейди. Ана шундай ерларда меҳнат унумдорлигини ошириш, ҳосилдорлигини кўтариш чораларини излаш керак. Мен олимларимиз, мутахассисларимиз энди кабинетдан чиқишларини, деҳқон билан ёнма-ён, елкама-елка туришларини илтимос қиламан.

— Бир воқеа эсимга тушди. Хизмат юзасидан Бухорода бўлдим. Узоқ йиллар «Бухоро» ва Энгельс номли колхозларни моҳирлик билан бошқарган киши билан суҳбатлашдим. Суҳбатлашиб туриб, чўнтакларидан нимадир олмоқчи бўлдими, тупроқ тўкилиб кетди. Аввалига ноқулай вазиятга тушди. Ҳижолатомуз кўнгил ёрди: «Ука, кечирасиз, ҳозир кўклам. Бундай кезда қўлимда тупроқ турмаса ўзимни ночор ҳис қиламан. Шунинг учун бир чўнтагимда доим тупроқ туради. Машинада кетаётган бўлсам ҳам қўлим чўнтагимда бўлади. Баъзи бировлар билан уришиб қолганимда ҳам қўлим билан тупроқни ғижимлаб туриб ҳовримдан тушаман», деганди.

— Чин деҳқон экан. Қачонки, киши ерни муқаддас билмади, унга сиғинмади, ундай одамдан деҳқон чиқмайди. Аслини олганда, ер ҳам одамга ўхшайди. Унинг ҳам дарди, жони бор. У ҳам нафас олади. Оғринади, жароҳатланади. Ер билан тиллашган, унинг томири билан ўзининг юрак томирини улаган деҳқонгина баракали ҳосил олади. Таассуфки, кейинги қўшиб ёзишлар унинг ана шундай туйғусини сўндирди. Ерга муносабат ўзгарди. Деҳқоннинг руҳини чўктирди. На фақат ерга — умуман меҳнатга, қолаверса ҳаётга муносабатини ўзгартирди.

— Республикамизда катта маблағлар эвазига қатор сув омборлари қурилган. Масалан, Андижон сув омбори жаҳондаги йирик иншоот ҳисобланади. Унинг жомига 2 миллиард куб метр сув тўпланиши мумкин. Хабарингиз бор, Сўх сув омбори қурилишини тўхтатиш ҳақида республика партия ва ҳукумати қарор қабул қилди. Шундай объектлар қурилишига сиз қандай қарайсиз?

— Аслида сув омборлари деҳқончилик фонди ҳисобланади. Лекин масаланинг бошқа томони бор. Катта сув омборларда узоқ вақт туриб қолган оби ҳаёт тиниқлашиб, таркибидаги фойдали минераллар омбор тубига йиғилади-да, пайкалларга «фильтрланиб» оқади. Ҳолбуки, ўша минераллар ўсимликка ҳам керак.

Яна бир томони, сув омборлари одатда водийларнинг баланд жойларида қурилган. Баъзан ўйлаб қоламан: уларнинг сув тўла жомлари атроф-муҳитни керагидан ортиқча салқинлатиб юбормаяптимикин? Омбор тубидан оқаётган салқин сув минглаб гектар ерларда намликни юқорилатиб, экиннинг ўсишига ноқулайлик туғдирмаяптими? Сув омборлари жойлашган қатор районларда пахтанинг кеч пишаётганига сабаб шу эмас-ми?

— Ҳар қандай ишнинг муваффақиятини кадрлар ҳал этишади. Сиздай тажрибали раҳбарнинг кадрларни танлаш, тарбиялаш ва жой-жойига қўйишдаги тажрибангиз кўпчиликни қизиқтирса керак.

— Иш берадиган кадр ўзи белгилик бўлади. Ҳар ким юриш-туриши, берилган топшириққа муносабати билан ўзининг нимага қодирлигини билдириб қўяди. Бизда 20-30 йиллаб бир соҳада ишлаётган кишилар бор. Яхши бригадирлардан Турғун Қоратоевнинг отаси илгари қирқ йил бригадирлик қилганди. Ўғли ҳам отасига тортди, меҳнатсевар йигит. Карим Бакрадзе ҳам кўпдан бери коллективга бошчилик қилади. Отасига раҳмат. Бош мутахассислардан А. Ҳамроев, Н. Жуманов. Г. Қиянов, У. Шукуровлар бир лавозимда 25—35 йиллардан бери ишлашяпти. Охирги марта қайси бригадирни ишдан олганимизни эслолмайман. Ўн йилдан ошди, шекилли. Кейинги пайтда баъзилари оилавий пудрат усулида ишлайман дейишган эди, правление рухсат берди.

— Агар Сизга қўшимча, айтайлик, 200 гектар ер беришса олармидингиз?

— 500 гектар бўлса ҳам йўқ, демасдик. Унинг тенг ярмига пахта, қолган қисмига беда экардик. Боғ қилардик. Халқимиз меҳнатсевар, техникамиз бор, керак бўлса яна сотиб олишимиз мумкин.

— Дарвоқе, боғ ҳақида сўз очдингиз, бу соҳада хўжаликда нималар қилинмоқда? Илгари оилада фарзанд туғилса терак, тол ёки бошқа бирор иморатбоп дарахт экишаркан.

— Жуда яхши удумимиз бор эди, унутиб юбордик. Агар ҳар бир киши ўз ҳовлисига йилига икки-учтадан мевали ёки қурилишбоп кўчат ўтқазса, юртимиз обод, ҳавоси мусаффо бўларди. Хўжалигимизда бу йил кўкламда 30 минг тупдан зиёд мевали, манзарали дарахт кўчатлари экиляпти. Ҳаммасини бир текис кўкартириб оламиз. Кейинги йигирма йилда ярим миллион туп ҳар хил кўчатлар экдик. Сезган бўлсангиз қишлоғимиз кўчалари шиғил дарахтзор.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, академик, Р. Р. Шредер номидаги узумчилик ва виночилик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори М. Мирзаевнинг «Совет Ўзбекистони» газетасида эълон қилинган «Яхшидан боғ қолади» ва Хива районидаги Беруний номли колхоз раиси, XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси делегати Р. Ражабовнинг «Сиз қанча ниҳол экдингиз?» сарлавҳали мақолаларида долзарб муаммолар кўтарилган. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бу мақолалар юзасидан қабул қилган қарорда таъкидланганидек, боғлар ва токзорлар ҳосилдорлигини юксалтириш, тармоқда меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашни такомиллаштириш сингари масалалар билан биз — деҳқонлар, боғбону соҳибкорлар жиддий шуғулланишимиз зарур, деб ўйлайман.

Боғлар, дарахтзорларни кўпайтириш халқимизнинг ширин-шакар мева-чеваларга талабинигина қондирмайди. Юртимизнинг экология аҳволини яхшилайди. Қолаверса, иморатлар учун зарур материал ҳамдир.

— Колхоз посёлкаларида қурилган бир-икки қаватли коттежлар, ўзига хос лойиҳа ечимларига эга бўлган уй-жойлар, маданий-маиший иморатларни баъзан чоғроқ шаҳарларда ҳам учратиш қийин. Уларнинг қурилиши тарихи ҳақида сўзлаб берсангиз.

— Колхоз кассасига пул тушиб, қаддимизни ростлаб олганимиздан кейин баъзиларга ўхшаб, ҳашаматли маданият саройи ёки идора қуришни эмас, балки, одамларнинг яхшироқ яшашларига шароит яратишни ўйладик. Дастлабки посёлкани «Қуёш» деб номладик. У қадимий Мирзачўлда мисли қуёшдек порлаб турсин, унда яшайдиган одамларнинг юзи кундай ёруғ бўлсин, эзгу ниятлари рўёбга чиқсин, деб ўйладик. Посёлка қурилиши учун давлатдан узоқ муддатга қарз олгандик. Ўшанга ҳам ўн олти йил бўлди. Қарзимиздан қутулдик. Бош планга кўра бу ерда 44 миллион сўмлик капитал маблағ ўзлаштирилиши зарур. Ҳозир 24 миллион сўм сарфланди. 140 та уй-жой қурилди. «Комсомол» посёлкамизда 200 га яқин ёш оилаларнинг ҳовли тўйлари нишонланди. «Ульянов», «Боғаро» посёлкалари қурилиши давом этяпти. Улардаги уй-жойлар, молхона, товуқхона, пилла қурти боқиладиган бино, ертўла, гараж, ҳаммом ва катта ер участкасига эга. Посёлкалар марказида типовой мактаб, болалар боғчалари, стадионлар бор. Қишлоқлар орасидаги 54 километрлик йўлларга асфальт ётқизилди. Навбатда клуб, техника сақланадиган бинолар қурилиши турибди.

Ўртоқ М. С. Горбачев март Пленумида «қишлоқ уйига, қишлоқ қўрғонига янгича назар ташлаш лозим, — деди. — Аввало иморатнинг катта-кичиклиги, уларнинг неча қават бўлиши ва архитектурасига нисбатан ҳар қандай чеклашлар олиб ташланиши зарур. Одамлар ўзлари хоҳлаганларича қуравериш-син. Қишлоқ аҳолисининг кўпгина авлодлари учун истиқболни ўйлаб барпо этилган кўркам, сифатли, шинам уй ҳақиқатан ҳам қадрдон бўлиб қолади. Айни шундай уйлар қишлоқнинг қиёфасини ўзгартириб юборади». Бу сўзларда теран маъно бор. Қишлоқ аҳлининг намунали яшаши ва меҳнат қилиши йўлида кўрсатилаётган ғамхўрликлар туфайли деҳқонларнинг ерга, ўз меҳнатига нисбатан меҳру-муҳаббатлари ортиб бормоқда. Улар чўлни ҳақиқий гулистонга айлантираётганликларини хўжалигимиз ҳаёти билан танишгач, ишонч ҳосил қилган бўлсангиз керак.

Колхозда 18 миллат вакиллари бир бригада ёки звенода ишлайдигина эмас, балки ёнма-ён ҳовлида истиқомат қилишади. Ҳар хил миллат оилалари бир-бирларини яхши хислатлари билан тўлдиришяпти, тил ўрганишяпти. Уларнинг фарзандлари болаликданоқ интернационал бўлиб етишяпти. Кўпчилик 3-4 тилда бемалол гаплаша олади. Қишлоқ кўчаларида юрганингизда, сездингизми, хоҳ малла сочли йигит, хоҳ жингалак соч, қорамағиз грузин ёки турк бўлсин катталарни учратганида қўллари кўксида, ўзбекча саломи ва каломини аяшмайди. Бу ҳам тарбиянинг маҳсули.

Кўп миллатли колхозимиз меҳнаткашларининг иноқ яшашлари, бир мақсад йўлида ишлашлари туфайли ўтган деҳқончилик йилида барча соҳадаги план ва топшириқларни ошириб бажардик. Бу йил янада баракали меҳнат қилиб, янада тўкинроқ турмуш кечиришга ҳаракат қиляпмиз.

СУРАТДА: Қўзибоқар Синдоров колхозчилар даврасида.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ фотоси.

✦ Суҳбатдошимизнинг қишлоқ хўжалигини изчил ривожлантириш, атроф-муҳитни, табиат мувозанатини, халқ саломатлигини муҳофаза этиш бўйича билдирган дадил фикрлари, ўйлари, вақт ҳамда амалий тажриба синовидан ўтган кузатишларига асосланган маслаҳатлари диққатга сазвордир.

Республикамизда Қўзибоқар Синдоров каби қайта қуриш талабларини тушуниб етган, бошқарувнинг иқтисодий усулларини жорий этиб, элимиз дастурхонини нози-неъматларга тўлдираётган омилкор хўжалик раҳбарлари оз эмас. Ҳозирги янгиланиш, ўз-ўзини англаш даврида уларнинг гарчи мунозарага сабаб бўларли бўлса ҳам билдирган таклифлари, истаклари, мулоҳазалари олимларимизнинг тавсиялари сингари ўқиб-ўрганишга, жойларда қўлланишга арзийди, деган фикрдамиз.

Суҳбатни «Совет Ўзбекистони» махсус мухбири Абдуқодир НИЁЗОВ олиб борди.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

Ахборот

ДИЙДОР КЎРИШИШДИ

● Хитой Халқ Республикасининг Синцзян вилоятида истиқомат қилувчи Нодирахон Болтабоева қарийб чорак асрдан буён қизи Ойшагул билан дийдор кўришишни орзу қиларди. 82 ёшли онахоннинг истаги рўёбга чиқди. У Бухорода яшаб турган қизи билан дийдор кўришди. «Ватан» жамиятининг область бўлими кўмагида ана шу учрашув ташкил этилди. Жамият қариндош-уруғларнинг бундай яқинлашувларида яқиндан ёрдам бермоқда.

— Кейинги йиллар мобайнида, — дейди жамият область бўлими президиумининг аъзоси А. Фозилов, — Бухорога Туркия, Эрон, Саудия Арабистони, Германия Федератив Республикаси ва Афғонистонда истиқомат қилувчи кишиларнинг қариндош-уруғлари билан учрашишлари учун имконият яратилди. Бундай учрашувлар амалдаги интернационализмнинг ўзига хос намунаси бўлмоқда.

Н. НАИМОВ.

ГУЛИСТОН ЖАМОЛИ

● Шаҳарнинг тўртинчи микрорайонида «Универсам» магазини, Коминтерн кўчасида марказий ремонт устахонаси бинолари фойдаланишга топширилди. Гулистонликларга бундай ўзига хос совғани 7-қурилиш трестининг 1-механизациялашган кўчма колоннаси бунёдкорлари тортиқ этдилар. 2-механизациялашган кўчма колонна қурувчилари эса хотин-қизлар консультацияси бўлимини барпо этишда ғайрат кўрсатдилар. Айни кунларда бу ерда тажрибали врачлар хотин-қизларга тиббий ёрдам кўрсатмоқдалар.

Б. САТТОРОВ.

«ҚАҲҚАҲА» ХИЗМАТИ

● Қўқон шаҳар маданият бўлими қошида ташкил этилган «Қаҳқаҳа» сатира-юмор кооператив клуби мухлисларга маданий хизмат кўрсатмоқда. Уста аскиячи Муҳиддин Дарвишев раҳбарлигидаги коллективга Қўқоннинг етук қизиқчи ва кулги усталари жамланган. Мухлислар аския, пародия каби қадимий ва замонавий кулги уйғотиш усулларидан фойдаланиб, кўпчиликни мамнун этмоқдалар. Кооператив клуб ҳозирга қадар юзга яқин томошалар кўрсатди. Яқинда улар кишиларга қувонч бахш этувчи концертлардан тушган маблағнинг бир қисмини зилзиладан азият чеккан Арманистон республикасига ёрдам фондига ўтказдилар. Кооперативнинг ўзига хос муаммолари ҳам бор. «Қаҳқаҳа»нинг банкда ўз ҳисоб счёти бўла туриб, коллектив учун микроавтобус сотиб олиши қийин бўляпти.

А. ИБОДИНОВ.

Совет Армияси сафларида хизмат қилиш СССР гражданларининг фахрли бурчи. Ҳар йили республикамиздан минглаб ёшлар Қуролли Кучларимиз сафларига келиб қўшилмоқдалар. Чақириқ ёшигача ва чақириқ ёшидагиларни жисмонан чиниқтириш, ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, армия сафларида хизмат қилишга тайёрлаш ишлари қандай? «Совет Ўзбекистони» мухбири М. Мирзамуҳамедова Ўзбекистон ССР ҳарбий комиссари Емельян Иванович РИБЯККА шу ҳақда мурожаат қилди:

• Бизнинг суҳбат

ЙИГИТЛАР ХИЗМАТГА ШАЙМИ?

— Емельян Иванович, республикамизда ёшларни ҳарбий хизматга тайёрлаш иши баъзи соҳалар бўйича ҳозирги ўсиб бораётган талаблар даражасида эмаслиги сир эмас. Салбий ҳолатларга қарши кескин кураш авж олаётган шу кунларда бу соҳада қандай ўзгаришлар бор?

— КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети чақириқ ёшигача ва чақириқ ёшидаги ёшларни ҳақиқий ҳарбий хизматга тайёрлаш тўғрисида қарор қабул қилганига икки ярим йил бўлди. Бу, партия, совет, касаба союз, комсомол, ҳарбий комиссариатлар ва бошқа ташкилотлар олдига армия ва флотга ўз бурчига содиқ, социалистик Ватанни, совет кишиларининг тинч меҳнатини ҳимоя қилиш қобилиятига эга бўлган муносиб ўринбосарларни тайёрлашдек муҳим вазифани қўяди.

Кейинги йилларда армияга чақирилган ёшларни хизматга тайёрлашда бирмунча ижобий натижаларга эришилмоқда. Ана шу муҳим ишни қайта қуришнинг бориши Туркистон ҳарбий округи Ҳарбий Советининг кенгайтирилган мажлисида ҳам кўриб чиқилди. Ҳарбий комиссариатлар маҳаллий партия ва совет ташкилотлари билан ҳамкорликда бу соҳада муайян натижаларга эришилаётганлиги таъкидлаб ўтилди. Чунончи Тошкент, Фарғона областларида маълум силжишлар кўзга ташланяпти. Лекин шунга қарамасдан, ёшларни Қуролли Кучларимиз сафларида хизмат қилишга тайёрлаш иши бугунги ўсиб бораётган талаблар даражасида эмаслиги жиддий ташвиш туғдирмоқда.

Ҳозирги кунда Ўрта Осиё республикалари вакилларининг, жумладан Ўзбекистоннинг қўшинлардаги ҳиссаси мисли кўрилмаган даражада ўсди. Бу эса биз ёшларни армия сафига тайёрлаш сифатига жиддий эътибор беришимизни тақозо этмоқда. Ана шу муносабат билан туб аҳоли орасидан офицер кадрлар тайёрлаш масаласи ҳам кун тартибида турибди. Ҳозирги кунда офицерлар корпусида ўзбек миллатига мансублари бор-йўғи бир неча процентни ташкил этади. Уларнинг ҳам етмиш процентга яқини қўшинларда эмас, балки ҳарбий комиссариатларда, граждан мудофаасида, ДОССАФ ташкилотларида. Бунинг устига уларнинг ҳар уч нафаридан бири ўз туғилган жойларида хизмат қилмоқдалар.

Бундан тўрт йил муқаддам Ўрта Осиё республикаларидан ҳарбий билим юртларига конкурсдан ташқари қабул қилиш ҳақида қарор қабул қилинган эди. Лекин бунинг натижалари қувончли эмас.

1984—1987 йилларда ҳарбий ўқув юртларида 2600 ўрин ажратилди. Улар тўлдирилди. Бироқ биринчи курснинг ўзидаёқ кўплаб ёшлар ўқишни хоҳламасдан билим юртларини тарк этишди. 200 га яқин курсант умумий маълумоти даражасининг пастлиги туфайли билим юрти программасини ўзлаштиролмасдан кетишга мажбур бўлдилар. Республикамиз вакилларидан бўлажак офицерларни тайёрлаш ишидаги бундай нуқсонлар ўқувчи ёшларни ҳарбий касбга ўргатиш бўйича ишлар қониқарсизлигидан далолат беради.

Республика территориясида тўртта махсус ихтисослашган мактаб-интернат ва учта йўлдош ҳарбий-ватанпарварлик мактаби, Тошкент, Чирчиқ ва Самарқандда умумқўшин, танк ва автомобиль билим юртлари мавжуд. Кейинги йилларда йўлдош мактабларда 1520 нафар ёш таълим олди. Бироқ уларнинг 40 процентигина ҳарбий билим юртларига ўқишга кирдилар. Бунинг устига бу мактаб ўқувчилари орасидаги туб аҳоли фарзандлари фақат 15 процентга яқинини ташкил этади. Улар орасида билим юртига кирганлари эса 2,2 процент, холос. Тошкент, Самарқанд, Фарғона ва Урганч шаҳарларидаги махсус мактаб-интернатлар ҳам ўзининг асосий вазифасини қониқарли бажармаётир.

— Ҳарбий комиссариатлар чақириқ ёшидаги йигитлар рус тилини ўрганишларини такомиллаштириш борасида қандай тадбирларни амалга оширишяпти?

— Чақириқ ёшигача бўлган маҳаллий миллат вакиллари, айниқса қишлоқ жойларида яшаган йигитларнинг кўпчилиги рус тилини яхши билмайдилар ёки умуман рус тилида гаплаша олмайдилар. Бу ҳақда ҳарбий комиссариатлар ва халқ маорифи бўлимларига ҳарбий қисмлардан дашном берыляпти. Чунончи, Қашқадарё областининг Чироқчи, Жиззах областининг Дўстлик, Тошкент областининг Коммунистик ва бошқа кўпгина районларидан борган ёшлар ҳақида эътирозлар олинди. Ҳатто Тошкентдаги олий ўқув юртлари студентлари орасида ҳам рус тилини бўш биладиганлар 30 процентдан камаймаётир. Масалан, 1988 йилнинг баҳорги чақириғида рус тили ва адабиёти педагогика институти студентларининг 43 проценти рус тилини яхши билмасликлари маълум бўлди. Юзага келган бундай аҳволни бартараф этиш учун ҳарбий комиссариатлар ва халқ маорифи ходимлари кечиктириб бўлмайдиган таъсирли чораларни кўришлари зарур.

Ҳарбий комиссариатлар ҳар йили рус тилида сўзлаша олмайдиган ёшларни топиб, уларнинг рўйхатини халқ маорифи бўлимлари ва ҳунар-техника таълими комитетларига топширмоқдалар. Ана шу рўйхатга тушган ёшларни мактабларнинг ва техника билим юртлари маъмурияти рус тилини ўрганиш тўгаракларига ва «Бўлажак жангчи» курсларига жалб этишлари даркор.

Лекин бу муҳим иш етарли даражада олиб борилмаётир. Чунончи, Октябрь, Собир Раҳимов районларида, Тошкент областининг Оққўрғон, Орджоникидзе районларида, Сурхондарё, Қашқадарё ва бошқа қатор областларда курслар номигагина мавжуд. Кўпгина тўгаракларда машғулотлар бутунлай ўтказилмаётир. Ўтказилганда ҳам паст савияда олиб борилмоқда. Тўгараклар ишининг самарадорлигини ошириш учун уларни кўргазмали қуроллар, ўқитишнинг техник воситалари билан таъминлаш, машғулотларни олиб боришга малакали ўқитувчиларни жалб этиш керак. Бу тўгаракларга ўқувчиларни ҳозирги кундагидек 17 ёшдан эмас, 14 ёшдан жалб этилса, мақсадга мувофиқ бўлур эди. Республика Халқ таълими министрлиги учун миллий мактабларда рус тилини ўқитишнинг амалдаги программаси ва методикасини қайта кўриб чиқиш вақти етди. Ўқитувчи кадрлар тайёрлаш программасини ҳам шунга мувофиқ ўзгартириш даркор.

Кези келганда шуни айтиш кераки, ҳарбий таълим ўқитувчиларини танлашга ҳам алоҳида эътибор бериш зарур. Республикамиздаги шу соҳа ўқитувчиларининг ҳар уч нафаридан бири рус тилини яхши билмайди. Бунинг устига улар махсус маълумотга эга эмас. Уларнинг бир қисми запасга бўшатилган солдатлар ва офицерлар бўлиб, баъзилари ҳатто армия сафида хизмат ҳам қилмаганлар.

Айрим ҳолларда оддий рақамларга қаттиқ ишонамиз. Чунончи, ҳарбий хизматга бораётган ёшларнинг ўнтасидан тўққизтаси ГТО нормасини топширганлар, деб ҳисоб берилади. Амалда-чи? ГТО нормативларини 30-35 процентга яқин ёшлар бажара оладилар, холос. Халқ маорифи органлари ҳунар-техника таълими, спорт комитетлари чақирилувчиларнинг жисмоний тайёргарлик даражасини юзаки таҳлил қилмоқдалар.

Чақириқ ёшигача бўлганларнинг саломатлигини текшириш ва бемор ўсмирларни даволаш ишлари ҳам кўнгилдагидек эмас. Кўпинча медицина кўригидан ўтган ўсмирларнинг медицина ҳужжатларини расмийлаштириш ишларида қатор камчиликлар учрамоқда. Баъзи ёшлар наркология ёрдамига муҳтожликларини оғир бўлса-да, тан олишимиз керак. Ичкиликбозлик, узлуксиз алкоголь ва гиёҳвандлик дардларига учраган ёшлар диспансер ҳисобида туришибди. Ана шу ёш умрлар учун курашни бир дақиқа ҳам сусайтириш мумкин эмас.

— Чақириқ ёшидаги ёшларни ҳарбий хизматга тайёрлашни яхшилаш учун қандай чора-тадбирларни амалга оширишни мақсадга мувофиқ, деб ҳисоблайсиз?

— Аввало, ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш сифатини ошириш зарур. Партия, совет, комсомол ташкилотлари, халқ маорифи органлари, маданият муассасалари ҳарбий хизматнинг юксак ватанпарварлик ва интернационал аҳамиятини кўрсата олишлари, офицерлик касбининг улуғлигини ташвиқ қилишга алоҳида эътибор беришлари даркор. Ана шундагина, ўтган йилдаги каби ҳарбий билим юртларига номзодларнинг 31 проценти эмас, бундан кўпроғи кириши мумкин. Бу ишга интернационал-жангчиларни, Афғонистонда қатъийлик ва етуклик синовидан ўтганларни жалб этиш мақсадга мувофиқ. Улар республикамизда 40 мингдан ортиқ.

Бошланғич ҳарбий таълимнинг самарадорлигини ошириш учун умумтаълим мактаблар, техникумлар, профессионал-техника билим юртларида ўқув-моддий базасини жиддий яхшилаш зарур. Республикамиздаги умумтаълим мактабларидан 19 тасигина бошланғич ҳарбий тайёргарлик учун ўқув-моддий базасининг тўла комплектига эга. Бунинг устига район мудофаа-спорт лагерлари ташкил этиш ҳам жуда чўзилиб кетди. Ана шу лагерларда 9-10 синф ўқувчилари ёзги таътил пайтида икки ҳафта ўқув-дала машқларини ўтказишган бўлур эди. Ўтган ёзда Тошкент шаҳрининг Ҳамза районида, Тошкент областининг Оҳангарон, Сурхондарё областининг Ангор, Сирдарё областининг Зомин районида, Бухоро ва Самарқанд областининг қатор районларида ана шундай машқлар маълум даражада уюшган ҳолда ўтказилди. Бошқа ерларда эса бу тадбир юзаки ташкил этилди ва кўзланган мақсадга эришилмади.

Маҳаллий партия, совет ташкилотлари томонидан бошланғич ҳарбий таълим бўйича ўқув-моддий базасини яратишда ўқув юртларига оталиқ ёрдами кўрсатиш ҳақида яхши қарор қабул қилинган. Бироқ бу қарорларни амалга оширишга саноат корхоналари, колхоз ва совхозлар раҳбарлари ошиқмаётирлар. Улар хўжалик юритишда ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш ва хўжалик ҳисобига ўтганликларини рўкач қилишяпти. Ёки бошқача бир мисолни олиб кўрайлик. Ўқув юртларида ёшларнинг бошланғич ҳарбий тайёргарлиги ва ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялашнинг аҳволини фақат ҳарбий комиссариатларнинг мансабдор кишилар текширадилар. Бироқ бу ишга партия, совет, ҳуқуқни ҳимоя қилиш органлари вакиллари жалб этилмаётир. Ваҳолонки, ҳарбий комиссариатлар ёшларни армия хизматига тайёрлаш ишининг сифатини яхшилашга ўз таъсирларини ўтказа олмайдилар. Чунки улар бунинг учун маълум ваколат ва моддий маблағга эга эмаслар. Шунинг учун ҳам бу текширишлар юзаки бўлиб қолмоқда. Комиссия ҳар йили олдинги йиллари қайд этилган камчиликларни яна қайтадан қайд этиш билан чекланмоқда.

Шунинг учун ҳам КПСС Марказий Комитетининг ўтган йил 13 октябрда бўлиб ўтган Сиёсий бюроси мажлисида маҳаллий партия, совет органлари, жамоат ташкилотлари чақириқ ёшигача ва чақириқ ёшидаги ёшларни ҳарбий хизматга тайёрлаш масалаларини янада кучайтиришга эътибор беришлари зарурлиги таъкидланди.

Бизнинг қаҳрамонона тарихимиз — оддий ўтмишгина эмас, бугунги воқелигимизда, инсоннинг ўз бурчига, она-Ватанига садоқатида мужассамлашган.

Биз ўзимизнинг бутун имкониятларимизни ёшларни ҳарбий хизматга тайёрлаш ишини қайта қуришга, турғунлик йилларидаги салбий ҳолатларни тугатишга сафарбар этишимиз даркор. Ана шундагина муҳим давлат аҳамиятига эга бўлган вазифани қайта қуриш талаблари даражасида ижобий ҳал этишимиз мумкин.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА
2, 9, 22, 30 АПРЕЛЬ СОАТ 19.30 да

Премьера

Исроил ТЎХТАЕВ.

«ТЕРГОВ ДАВОМ ЭТАДИ»

2 қисмли саргузашт драма.

САҲНАЛАШТИРУВЧИ РЕЖИССЁР — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби М. РАВШАНОВ.

РАССОМ — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби У. САИДАЛИЕВ.

Музика танловчи — Т. ВОРМ.

Режиссёр ёрдамчиси — М. МАДАЗИМОВА.

БОШ РОЛДА — Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати С. УМАРОВ.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: Б. ҚОСИМОВ, М. ИСМОИЛОВ;

РОЛЛАРДА: Ўзбекистон ССР халқ артисти, СССР Давлат мукофотининг лауреатлари: Т. АЗИЗОВ, Ё. АҲМЕДОВ;

Ўзбекистон ССР халқ артистлари: С. НОРБОЕВА, Я. АБДУЛЛАЕВА, И. БОЛТАЕВА, Э. МАЛИКБОЕВА, Т. ТОЖИЕВ;

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: Т. МЎМИНОВ, Г. ЗОКИРОВА;

АРТИСТЛАР: С. Юнусова, Ш. Сафоева, П. Носиров, Г. Иброҳимбекова, Л. Қулабдуллаева, Ж. Зокиров, Ш. Исмоилова, М. Боботуллаева, М. Шожалилова, С. Зиёмуҳамедов, Қ. Абдураҳимов, Б. Муҳаммадкаримов, Н. Маҳмудова.

КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ КЎРИШ УЧУН ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Спектакль апрель ойидан бошлаб 19.30 да бошланади.

Касса соат 12.00 дан очиқ.

Ташкилотлар ва корхоналарнинг раҳбарлари диққатига!

«УЗСТРОЙКОНСТРУКЦИЯ» ТЕРРИТОРИАЛ БИРЛАШМАСИНИНГ КОРХОНАЛАРИ

1989 йилга тузилган шартнома асосида Буюртмачининг материали ҳисобига

ТЕМИР-БЕТОН ҚОНСТРУКЦИЯЛАРИ ТАЙЁРЛАБ БЕРИШ ИМКОНИЯТИГА ЭГА

ҚУРИЛИШ ОБЪЕКТЛАРИ УЧУН:

— ИИС-04 в 1 сериядаги конструкциялар, СПК 58-12, 16 плиталари, устунлар, ригеллар, зинапоя элементлари;

САНОАТ УЧУН:

— ИИС-20 сериядаги конструкциялар, устунлар, ригеллар, 1.442. 1-11П4 сериядаги плиталар, 1.442.1-2 2П1 сериядаги плиталар, 3БДР-18, 2БДР-18 1.462. 1-3/80 сериядаги балкалар, 3.015.1.432 сериядаги устунлар, 2ПВ6 1,5х6 1.465.1-7/84 в 1 сериядаги қоплама плиталар, 24 м шаг 6 м ПК-01-129 в. 3, сериядаги фермалар, ПК60, 6,5 1.030.1 в. 2-1 сериядаги карниз плиталари, ППБ 2х6, УТР. 11.2-76 саноат тўсиқлари, иситилмайдиган биноларнинг девор панеллари, 111-83 шифрлари.

3.702-1/79 в 4 сериядаги элеваторлар қурилиш элементлари.

СОТ-1 ўтиш каналларининг элементлари («Ташпромстрой» тресті чизмалари).

КЎЧА ПЛИТАЛАРИ:

—ПДН 503-0-42, ТУ 35-871-83 типидаги плиталар;

— 1П30-18.30 503-0-42, ГОСТ 21924-0-84 типидаги плиталар;

— ПДГ 3.506-3 ТУ 35-1215-83 сериядаги плиталар.

— Темир йўллар учун 1520 мм, Л-2700 мм, В-300 мм. ҳажмдаги чидамлилиги оширилган темир-бетон шпаллар.

Буюртма материалларни етказиб бериш ва шартномаларни расмийлаштириш масалаларини ҳал қилиш юзасидан қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: 700061, Тошкент шаҳри, Пролетар кўчаси, 15-уй. Телефонлар: 33-82-72, 33-13-97, 33-15-33.

БАҲОР НАФАСИ

Қадимий ва навқирон

«Наврўз»нинг луғавий маъноси «янги кун» демакдир. Наврўз байрами Марказий ва Яқин Шарқда яшовчи ўзбек, озарбайжон, тожик, ҳинди, эрон ва бошқа халқларнинг қадимий анъанавий, табиат уйғониши, баҳорги кеча-кундуз тенглашган 22 март куни янги йил байрами сифатида нишонланади.

Қуёшнинг ҳамал буржига кириши, кеча билан кундузнинг роппа-роса ўн икки соатдан бўлиши ва кундузнинг узая бошлаши, табиатнинг уйғониши, баҳорнинг бошланиши ҳисобланган ва бу кун халқ байрами сифатида нишонланган. Бу байрам кичик Наврўз деб аталиб, олти кундан кейин катта Наврўз байрами ҳам бўлган. Абу Райҳон Берунийнинг «Қадимги халқлардан қолган ёдгорликлар» асарида хабар берилишича, халқ байрами кичик Наврўздан катта Наврўзгача олти кун давом этган.

Катта Наврўздан бошлаб деҳқонлар дала ишлари, боғбонлар эса ўз юмушлари билан машғул бўлганлар. Уй бекалари байрам олдидан ҳовли, уйларни саришта қилиб, кирларни ювиб, идиш-товоқларни тозалаб, Наврўзга ҳозирлик кўрганлар. Ёшлар янги кийимлар, пойабзаллар тайёрлаб, байрам кунлари кечаси билан ухламасдан эртак, ҳикоя, достонлар айтишиб, шеърхонлик қилишган. Байрамни ашулалар айтиб, турли ўйинлар ўйнаб, хурсандчилик билан кутиб олишган. Байрамнинг биринчи куни улоқ, отда пойга мусобақалари, кураш, қўчқор уриштириш, хўроз уриштириш каби ўйинлар уюштирганлар. Лола сайли, боғ сайли каби оила билан табиат қучоғига чиқишлар бўлган. Наврўз кунлари ота-оналар, қардошлар, ёри-биродарлар билан дийдор кўришганлар, марҳумлар қабрини зиёрат қилиб, тартибга келтирганлар. Агар байрам кунлари бирор киши вафот этса, дафн этиш кечиктирилган, мотам маросимлари ҳам ўтказилмаган.

Наврўз байрами кунлари маҳбусларни озод қилиб, гуноҳкорларнинг гуноҳидан кечиш одати ҳам бўлган. Шоҳлар олти байрам кунлари олти табақа халқларни қабул этганлар. Улар шоҳ ва ҳокимларга совғалар олиб келсалар, шоҳлар ҳам ўз навбатида одамларга тортиқлар улашганлар.

Наврўз байрамини ўтказишнинг махсус тартиб-қоидаси бўлган. Миллий анъаналарни авлоддан-авлодга етказиб келувчи зардуштийлар руҳонийлари ёшларга байрам қоидаларини ўргатганлар. Наврўз байрами кунлари номи «син» ҳарфидан бошланувчи етти хил таом тайёрлашган, отини «Ҳафтисин» деб атаганлар. Сумалак ҳам ана шу ҳафтисиннинг бири бўлган. Турли ўтлардан сомса, чучвара каби ширин-ширин таомлар пиширилган.

Наврўз байрами фақат дам олиш, кўнгил очиш ва кўнгил олиш кунларигина бўлиб қолмай, меҳнат байрами ҳам саналган. Деҳқончилик, боғдорчилик, гуллар экиш ишлари бошлаб юборилган. Катта Наврўз куни далага дастлабки қўш тушиб, ер ҳайдашга киришилган.

Наврўз байрамини ўтказиш эрамиздан аввалги V—VI асрлардан бошлаб маълум бир қонун-қоидага асосланган ва анаъана тусини олган. Марказий Осиё, Эрон халқларининг энг катта байрами ҳисобланган. Бу ҳақда маълумотлар бизгача етиб келган паҳлавий (парфия) типидаги зардуштийлик китобларида сақланиб қолган. Араблар истилоси ва ислом дини бу ўлкаларда жорий этилган Наврўз байрамини манъ этган, аммо халқ ўзи севган байрамини нишонлашни давом эттирган. Наврўз байрамининг ислом динига ҳеч қандай алоқаси йўқ, аммо уни таъқиқ этолмаган руҳонийлар бу оммавий байрамни ўз манфаатларига хизмат қилдиришга уринганлар.

Ўрта аср олимлари Хўжа Ҳаким Термизий, Саййид Али Ҳаким Термизий, Абу Исо Муҳаммад Термизий, Хайём ва бошқаларнинг Наврўзга бағишланган «Рисолаи Наврўз», «Наврўзнома» асарлари бор.

Ҳозиргача бизнинг мамлакатимизда озарбайжон, ўзбек, тожик халқлари Наврўз байрамини нишонлаб келадилар. Озарбайжонда Наврўз байрами кунига ҳар бир хонадон идишларда буғдой, арпа ўстириб қўядилар.

Ўзбекистонда баҳор нафаси эсмоқда. Республикамизда меҳнат нашидаси билан йўғирилиб кетди.

Ф. СУЛАЙМОНОВА.

Фарғона области. Риштондаги спорт-техника клубида кейинги йилларда ёшлардан малакали автомобилчилар тайёрлаш соҳасида намунали иш олиб борилаётир. Айниқса, кўплаб шофёрлар тайёрлаш борасида яхши ишлар қилинди. Ҳозир мазкур масканда мингдан ортиқ шофёрлар тайёрлаб чиқарилди. Бунга клубда яратилган қулай шароит, замонавий асбоб-ускуналар катта ёрдам бермоқда.

Суратда: машғулот пайти.

У. ҚЎШВОҚОВ фотоси.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

ГИМНАСТИКА:

ЧЕМПИОНЛАР

Ватанимиз пойтахтида спорт гимнастикаси бўйича ўтказилган халқаро турнир якунланди. Барча машқларни муваффақиятли бажариб, юқори баҳо олган москвалик Валентин Могильний зафар қучди. Қизлар ўртасида минсклик Светлана Богинская ғолиблик супасига кўтарилди.

ШАШКА:

ҒОЛИБ АНИҚЛАНДИ

Тошкентда халқаро шашка бўйича ўтказилган мамлакат чемпионати тугади. Охирги учрашувларни ғалаба билан якунлаган Александр Балякин жами 10 очко тўплаб, биринчиликни қўлга киритди. Ғолибликка асосий даъвогарлардан ҳисобланган харьковлик Вадим Вирний билан москвалик Александр Шварцман 9,5 тадан очко билан иккинчи ва учинчи ўринларни олишди.

ФУТБОЛ:

ҚИММАТЛИ ОЧКОЛАР

Олий лига командалари мамлакат чемпионатининг учинчи тур ўйинларини ўтказишди. Сўнгги учрашувларда Киев динамочилари билан «Днепр» ҳамда «Локомотив» — «Черноморец» коллективлари майдонга тушдилар. Бўлиб ўтган ўйинларда қуйидаги ҳисоблар қайд этилди: «Зенит» — «Шахтер» — 1:0; «Торпедо» — «Спартак» — 0:0, «Динамо» (Мн) — «Динамо» (М) — 2:1, «Жальгирис» — «Помир» — 4:0, «Ротор» — «Динамо» (Тб) — 1:1, «Металлист» — «Арарат» — 0:0. Шундай қилиб мазкур тур ўйинларида ғалаба қозонган командалар қимматли очколар билан мавқеларини мустаҳкамлашди.

«Совет Ўзбекистони»нинг навбатдаги сони 30 мартда чиқади.

Редактор **У. УСМОНОВ.**

«Ўзбекэнерго» ишлаб чиқариш бирлашмасининг 1-«УЗСЕЛЬЭЛЕКТРОСТРОЙ» ТРЕСТИ

1989 йил 1 апрелдан бошлаб

бош ва пудрат шартномаларига кўра Андижон, Фарғона, Наманган, Сирдарё, Хоразм, Тошкент областлари ва Қорақалпоғистон АССРда подстанциялар ва 110-35-10-0,4 кв қувватли электр узатиш линиялари бўйича 1990 йилда қурилиш-монтаж ишларини амалга ошириш юзасидан

4ПКС формаси бўйича

ПРОТОКОЛ-БУЮРТМАЛАРНИ

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Бизнинг адрес: 700143, Тошкент шаҳри, Луначарский шоссеси, 274-уй. Телефон — 65-91-47.

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг

Ҳ. С. СУЛАЙМОНОВ НОМИДАГИ ҚЎЛЁЗМАЛАР ИНСТИТУТИ АҲОЛИДАН

шарқ қўлёзмалари, эски босма китоблар, ўзбек совет ёзувчи ва шоирларининг архив материаллари, шунингдек фольклор материалларини

СОТИБ ОЛАДИ

Сотиб олинган китоб ва бошқа материалларнинг нархи ўзаро келишув асосида белгиланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 69-уй. Телефонлар: 41-07-02, 41-01-02.

●

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «Ҳайвонлар цирки» аттракциони (11, 14, 17.00).

Театр

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 28/III да Ҳазрати аёл, 29/III да Тақдир эшиги.

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 29/III да Кампир нетармиш.

●

ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимининг САБЗАВОТЧИЛИК, БОҒДОРЧИЛИК ЭКИНЛАРИ ВА КАРТОШКАЧИЛИК ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ биотехнология лабораториясининг мудири ВАКАНТ ВАЗИФАСИГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб 15 кун.

Мурожаат учун адрес: Тошкент области, Тошкент райони, «Кўксарой» алоқа бўлими (474, 487-автобусларнинг «Институт» бекати).

●

«ЎЗБЕККОНЦЕРТ»

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

30 март соат 20.00 га белгиланган

«ҲАЗИЛ» ҲАЖВИЯ ВА ҚЎШИҚ КЕЧАСИ

2 АПРЕЛЬ, СОАТ 16.00 га

КЎЧИРИЛАДИ

Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти ректорати ва жамоат ташкилотлари полиграфия ишлаб чиқариши технологияси кафедрасининг доценти Ф. А. Исмоиловга онаси

Суюнбеги Ниғматовна АЛИМОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» («Советский Узбекистан») Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, пропаганда — 32-55-70, саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70, совет қурилиши — 33-12-18, 32-57-20, 32-54-18, фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21, адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, халқаро ҳаёт — 32-54-14, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06, коммунистик ахлоқ — 32-54-29, фельетонлар — 32-54-27, иллюстрация — 32-57-22.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Газета офсет усулида, А—2 форматида босилади.